

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Nová Ves na roky 2022 – 2030

Schválené Obecným zastupiteľstvom dňa: 25.03.2022

Číslo uznesenia: 158/2022

OBSAH

Úvod.....	4
1. Analýzy a zhodnotenie východísk pre rozvoj obce	6
1.1. ŠIRŠIE ÚZEMNÉ VÄZBY A POLOHA OBCE	6
1.1.1. Priemet územno-plánovacích dokumentov	6
1.1.2. Prírodné pomery.....	7
1.1.4. Životné prostredie.....	11
1.2. HISTÓRIA, OSÍDLENIE, URBANISTICKÝ VÝVOJ	12
1.2.1. Historický vývoj obce.....	12
1.2.2. Kultúrne dedičstvo	13
1.2.3. Architektúra.....	14
1.2.4. Bývanie	15
1.3. TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA.....	16
1.3.1. Doprava.....	16
1.3.2. Vodné hospodárstvo	16
1.3.3. Energetika.....	17
1.3.4. Telekomunikácie	18
1.4. SOCIÁLNA INFRAŠTRUKTÚRA	18
1.5. HOSPODÁRSKA ZÁKLADŇA.....	19
1.5.1. Priemyselná výroba	19
1.5.1.1 Hospodárska činnosť v obci	19
1.5.2. Nerastné suroviny a prírodné zdroje	20
1.5.3. Poľnohospodárstvo a pôda	21
1.5.4. Rekreácia a cestovný ruch	22
1.6. ĽUDSKÝ POTENCIÁL	22
1.6.1. Obyvateľstvo.....	22
1.6.2. Kluby, združenia a spolky.....	26
1.6.3. Športové aktivity	27
1.7. TRH PRÁCE	27
1.8. FINANCOVANIE OBCE	31
1.17 EX-POST HODNOTENIE PREDCHÁDZAJÚCEHO DOKUMENTU.....	31
2. Strategická, návrhová časť	32
2.1. SWOT ANALÝZY.....	33
2.2. PROBLÉMOVÁ ANALÝZA	34
2.3. STANOVENIE CIEĽOV.....	35
2.4. STRATEGICKÝ CIEĽ	36
2.5. ŠPECIFICKÉ CIELE.....	36
2.6. ROZPRACOVANIE RÁMCOVÝCH AKTIVÍT OBCE	38
2.6.1 Súhrnný prehľad projektov obce Nová Ves na roky 2022 – 2030	40
2.7. POSTUP PRI IMPLEMENTÁCII.....	45
2.8. SYSTÉM MONITOROVANIA A HODNOTENIA	45
3. Finančná časť	47
ZÁVER.....	50
Zoznam použitej literatúry	50

Názov:	
PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE NOVÁ VES	
„AKTUALIZÁCIA“	
Plánovacie obdobie	2022 – 2030
Schvaľovací orgán	<i>zastupiteľstvo obce Nová Ves</i>
Územné vymedzenie	<i>Banskobystrický samosprávny kraj, okres Veľký Krtíš, Obec Nová Ves</i>
Dátum schválenia	25.03.2022
Číslo uznesenia	158/2022
Dokument zverejnený	https://www.obecnovaves.sk/
Koordinátor tvorby aktualizácie PHRSR	<i>Centrum prvého kontaktu pre podnikateľov, J. A. Komenského, Veľký Krtíš</i>
Verzia	1.2

Úvod

Dôvody pre spracovanie dokumentu

“PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE NOVÁ VES NA ROKY 2022 - 2030“ bol vypracovaný ako strategický plánovací dokument pre udržateľný rozvoj obce. Výstupom programu je komplexný audit rozvojového potenciálu v území zhrnutý formou SWOT analýzy, na základe ktorého je zadaný návrh možností rozvoja obce s využitím dostupných miestnych zdrojov a návrh na konkrétne projekty a programy. Program bol spracovaný metódou interaktívneho plánovania, kde do tvorby a pripomienkovania tohto dokumentu bola zapojená nielen samospráva, ale aj občania, neziskové združenia a podnikatelia. Cieľom PHRSR je navrhnúť takú predstavu o rozvoji obce, ktorá vyjadruje ekonomické a sociálne záujmy jej občanov a zároveň je v súlade s prijatými nadradenými koncepciami vyššej úrovne. Táto stratégia je otvoreným dokumentom a podľa potreby obce bude priebežne aktualizovaná a dopĺňovaná.

Prvé PHSR obce Nová Ves bolo spracované a schválené zastupiteľstvom v roku 2014 s platnosťou do roku 2020. V roku 2021 začína nové programové obdobie Európskej únie na roky 2021 – 2027. Z tohto dôvodu sa obec Nová Ves rozhodla spracovať aktualizáciu programu a zabezpečiť tak podmienky pre ekonomický rozvoj obce, ktorá bude schopná efektívne využívať všetky zdroje - prírodné, kultúrne, finančné aj ľudské. Nový PHRSR obce Nová Ves je navrhnutý na obdobie rokov 2021 – 2030.

Rozvojový strategický dokument má pre obec veľký význam pre získanie zdrojov z EÚ, nakoľko možnosť žiadať o nenávratný finančný príspevok je podmienená existenciou tohto dokumentu a súladom konkrétneho projektu s týmto strategickým dokumentom. Je však dôležité, že využiteľnosť dokumentu nie je obmedzená iba na získanie zdrojov EÚ, pretože strategické plánovanie v sebe obsahuje ciele a priority, ktoré nie je možné riešiť iba s využitím fondov EÚ, ale pre ich realizáciu sú k dispozícii aj iné finančné zdroje – nadácie, štátne dotácie, vlastné zdroje a pod. PHRSR na roky 2021 – 2030 je vypracovaný v súlade so zákonom 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov. Tento zákon ustanovuje ciele a podmienky podpory regionálneho rozvoja, upravuje pôsobnosť orgánov štátnej správy, vyšších územných celkov, obcí a ďalších subjektov územnej spolupráce a podmienky na koordináciu a realizáciu regionálneho rozvoja.

Vypracovanie a následná realizácia návrhov strategického rozvojového dokumentu je zložitý proces, náročný na koordináciu, odborné vedomosti a zabezpečenie množstva väzieb. Pri jeho príprave je nutné zohľadniť množstvo dokumentov, ktoré tvoria určitý strategický alebo legislatívny rámec a majú nadradený charakter.

Ide hlavne o väzby na tieto dokumenty:

- strategické a programové dokumenty SR a EÚ,
- príslušné odvetvové politiky,
- aktuálna legislatíva pre jednotlivé riešené oblasti,
- platná územno-plánovacia dokumentácia rôznych stupňov

Spracovanie PHRSR sa z metodického hľadiska riadilo najmä:

- zákonom č. 539/2008 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov
- Metodikou inštitucionálneho rámca tvorby verejných stratégií schválenou uznesením vlády SR č.197/2017 a nadradenými programovými dokumentmi
- Metodikou na vypracovanie programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce/obcí/VÚC, verzia 2.0. Bratislava : MDVRR, 2015.

- Metodikou tvorby a implementácie programov hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja regiónov, programov rozvoja obcí a skupín obcí s uplatnením princípov udržateľného smart (inteligentného, rozumného) rozvoja, 2020

Zohľadňuje ciele a priority ustanovené v PHSR Banskobystrického samosprávneho kraja na roky 2015 – 2023.

Pri spracovaní strategického programu boli rešpektované zásady regionálnej politiky vlády Slovenskej republiky a princípy regionálnej politiky Európskej únie zakotvené najmä v nariadení Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1303/2013 zo 17. decembra 2013, ktorým sa stanovujú spoločné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde, Kohéznom fonde, Európskom poľnohospodárskom fonde pre rozvoj vidieka a Európskom námornom a rybárskom. Vypracovaný dokument rešpektuje Partnerskú dohodu Slovenskej republiky na roky 2021 – 2027, ktorá je programovacím dokumentom na čerpanie finančných zdrojov z fondov EÚ (aktuálna verzia k dátumu spracovania dokumentu) a Operačný program Slovensko na programové obdobie 2021 – 2027, pracovné verzie.

Štruktúru programu rozvoja obce tvorí analytická, strategická a programovo realizačná časť. Hlavnými zdrojmi informácií pre analytickú časť plánu rozvoja obce sú údaje poskytnuté Krajskou správou Štatistického úradu v Banskej Bystrici – Mestská a obecná štatistika, RegDat a výsledky sčítania obyvateľov z roku 2011, ktoré predstavujú exaktné vstupy. Ďalším významným zdrojom informácií sú údaje zhromaždené riešiteľskou organizáciou počas terénneho prieskumu v obci, údaje z odbornej literatúry a údaje poskytnuté predstaviteľmi obce.

V roku 2021 bolo vykonané sčítanie obyvateľov, domov a bytov. Vzhľadom na to, že podrobné výsledky budú známe až v priebehu roku 2022, nie sú výsledky zahrnuté do aktualizácie programu. Toto bude vykonané pri najbližšom vyhodnotení plnenia programu.

Dôležitým prvkom strategického plánovania je zapojenie verejnosti – občanov, neziskových organizácií, škôl, podnikateľov. Tento aspekt bol pri spracovaní dokumentu plne rešpektovaný. Tiež bol ex-post zhodnotený predchádzajúci program na obdobie rokov 2014 – 2020. Prehľad zrealizovaných projektov sa nachádza v samostatnej tabuľke.

Socio-ekonomický profil okresu Veľký Krtíš, spracovaný Banskobystrickým samosprávnym krajom k 11/2020, link na dokument:
<https://www.bbsk.sk/Portals/0/Users/052/64/564/Socio-ekonomick%C3%BD%20profil%20okresu%20Ve%C4%BEk%C3%BD%20Krt%C3%AD%C5%A1.pdf>:

- Socio-ekonomická situácia v okrese je nepriaznivá
- Obyvateľstvo okresu je koncentrované v mestách Veľký Krtíš a Modrý Kameň a v ich okolí.
- Dopravná dostupnosť je slabšia. Problémom je aj zlý stav cestnej siete.
- 31 % územia tvoria lesy, 62 % poľnohospodárska pôda.
- V minulosti významné náleziská hnedého uhlia.
- Okres má potenciál pre ďalší rozvoj priemyslu s využitím vlastného ľudského aj materiálového kapitálu.
- Cestovný ruch je menej rozvinutý. Bohatý výskyt termálnych prameňov v okrese.

Zhrnutie socio-ekonomického profilu okresu Veľký Krtíš:

- Doprava - Cestnú sieť v okrese Veľký Krtíš tvorí 44,338 km ciest I. triedy, na ktorých sa nachádza 19 mostov; 94,285 km ciest II. triedy so 49 mostmi a 231,627 km ciest III. triedy s počtom mostov 74. Hustota cestnej siete je 0,437 km/km². Z hlavnej prehliadky ciest v roku

2020 vyplýva, že v nevyhovujúcom alebo havarijnom stave je 52 % ciest, čo predstavuje zlepšenie oproti roku 2019.

- Sociálne služby - V zariadeniach sociálnych služieb je k dispozícii 304 miest pobytovou formou a 190 miest ambulantnou formou. Z hľadiska druhu poskytovaných služieb, najvyššie zastúpenie majú opatrovateľské služby, ktoré poskytuje 26 poskytovateľov.
- Vzdelávanie - V okrese sa nachádza 37 materských škôl, 14 základných škôl, 3 stredné odborné školy a 1 gymnázium. V šk. roku 2019/2020 navštevovalo celkovo materské školy 971 detí, základné školy 2 807 žiakov a stredné školy spolu 874 študentov. Počty žiakov na materských a základných školách vzrástli oproti školskému roku 2015/2016. Stredné školy však zaznamenali za toto obdobie pokles počtu žiakov.
- Kultúra - Na území okresu sa nachádza podľa Štatistického úradu SR 37 verejných knižníc, 3 múzeá a 1 stále kino. Spomedzi všetkých okresov kraja sídli v okrese Veľký Krtíš najvyšší počet verejných knižníc.
- Zdravotníctvo - Najväčším prevádzkovateľom zdravotnej starostlivosti v okrese je Všeobecná nemocnica s poliklinikou, n.o. Veľký Krtíš, v ktorej sa nachádza 14 ambulancií a poskytuje 122 lôžok.

1. Analýzy a zhodnotenie východísk pre rozvoj obce

1.1. Širšie územné väzby a poloha obce

Zdroj: SU SR – KS B. Bystrica

1.1.1. Priemet územno-plánovacích dokumentov

Dôležitý predpoklad pre riešenie investičných rozvojových zámerov predstavujú územnoplánovacie dokumentácie a územnoplánovacie podklady. Medzi najdôležitejšie nadradené dokumenty patria:

Koncepcia územného rozvoja Slovenska (KURS)

KURS je územnoplánovacia dokumentácia celoštátneho významu, ktorá navrhuje nadradené rozvojové osi, hierarchiu sídiel, systémy technickej a sociálnej infraštruktúry. Podľa tohto dokumentu z hľadiska sídelnej štruktúry územím mikroregiónu neprechádza žiadna sídelná rozvojová os ani komunikačno-rozvojová sídelná os, avšak jeho územie leží v dosahu veľkokrtíšskeho ťažiska osídlenia (ťažisko osídlenia tretieho stupňa). Samotná obec Nová Ves patrí podľa platného znenia ÚPN-VÚC Banskobystrického kraja do skupiny centier šiestej skupiny (centrá miestneho významu). Samotná obec Nová Ves podľa platného znenia ÚPN-VÚC Banskobystrického kraja nepatrí do žiadnej zo skupiny prvej až šiestej skupiny centier osídlenia, je to obec vidieckeho charakteru.

Územný plán VÚC Banskobystrického kraja

Nadradenou územnoplánovacou dokumentáciou pre ÚPN obce Nenince je ÚPN VÚC Banskobystrický kraj v znení Zmien a doplnkov z r.2009 a 2014. Tento dokument vo svojej záväznej časti určuje niektoré všeobecné podmienky pre rozvoj miest a obcí, ako aj konkrétne regulatívy vzťahujúce sa k riešenému územiu. Tieto výstupy sú záväzným dokumentom pre riešenie ÚPN obce Nenince aj pre definovanie projektových zámerov v PHSR obce.

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Banskobystrického samosprávneho kraja 2015-2023

Dňa 11.decembra 2015 bol Uznesením Zastupiteľstva Banskobystrického samosprávneho kraja č. 198/2015 s konečnou platnosťou schválený nový Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Banskobystrického samosprávneho kraja na roky 2015-2023.

Na základe výsledkov analýzy a zvolenej stratégie rozvoja Banskobystrického samosprávneho kraja sa najvhodnejšie rozvojové projekty a aktivity budú zameriavať na 4 strategické priority nasledovne:

Prioritná oblasť 1: Zdravé a adaptabilné prostredie - Zelený región

Prioritná oblasť 2: Lepšia kvalita života – Služby pre ľudí

Prioritná oblasť 3: Konkurencieschopná ekonomika – udržateľné a konkurencieschopné miestne ekonomiky

Prioritná oblasť 4: Partnerstvá

Výber priorít, špecifických cieľov, opatrení, možných projektov a podporovaných aktivít je úzko previazaný s časovými a finančnými možnosťami jednotlivých aktérov v oblasti regionálneho a miestneho rozvoja na území Banskobystrického samosprávneho kraja.

Z uvedeného prehľadu vyplýva, že priority rozvoja obce Nenince by mali byť v súlade s týmto nadradeným programovacím dokumentom. Vzhľadom na to, že aj tento dokument je otvorený a bude sa priebežne aktualizovať, odporúčame obci odovzdať program rozvoja na odbor regionálneho rozvoja BBSK ako podklad pre PHSKR kraja.

„Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Banskobystrického samosprávneho kraja na roky 2022-2030“ Banskobystrický kraj v súčasnej dobe spracováva.

Územný plán obce Nová Ves

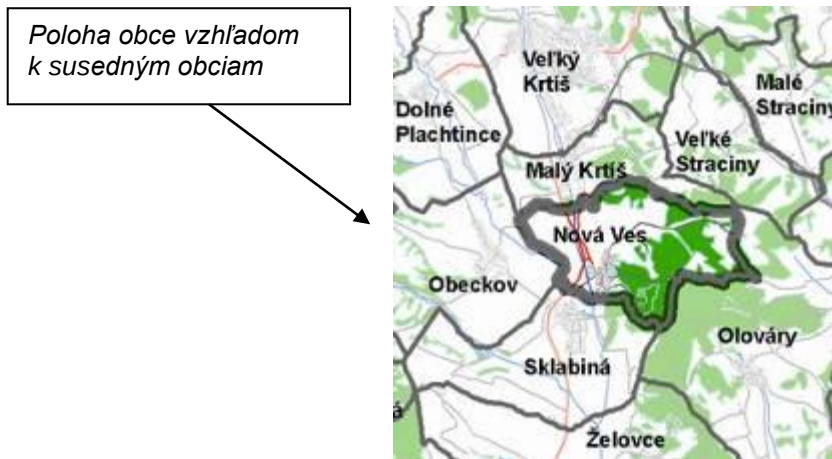
Obec Nová Ves zatiaľ nemá vypracovaný územný plán.

1.1.2. Prírodné pomery

Poloha

Obec Nová Ves sa nachádza vo východnej časti Ipeľskej kotliny v doline potoka Krtíš a v južnej časti okresu Veľký Krtíš cca 5 km od okresného sídla. Zo severu susedí s obcou Malý Krtíš, z

juhu s obcou Sklabiná, z juhovýchodu s obcou Olováry a zo západu s obcou Obeckov. S okresným mestom je Nová Ves spojená cestou II. triedy č. 527, ktorá prechádza obchvatom obce, ďalej obcami Sklabiná, Želovce, Záhorce, Slovenské Ďarmoty smerom do Maďarska. Výmera katastrálneho územia je 849,6 ha a v r.2006 mala obec 385 obyvateľov. Obec má hnedozemné, illimerizované, nivné a lužné pôdy.

Zdroj: SU SR – KS B. Bystrica

Geomorfológia

Obec leží v Ipeľskej kotline v širokej doline Krtíša. Nadmorská výška v strede obce je 160 m n. m. a v chotári v rozmedzí 160 - 309 m n. m. Pahorkatinný povrch chotára s plochými chrbtami tvoria mladotretihorné uloženiny. Agátové a dubové lesy sú len vo východnej časti.

Pedológia

Poľnohospodársky produkčný potenciál je daný chemickými, biologickými a fyzikálnymi vlastnosťami poľnohospodárskej pôdy v danom území. Tieto vlastnosti sú zakódované v bonitovaných pôdno-ekologických jednotkách.

Z pôdnych typov sú zastúpené najmä

- illimerizované pôdy oglejené na tenkých sprašových hlinách na skeletnatých sedimentoch
- illimerizované pôdy na sprašových hlinách
- pararendziny na stredne ťažkých až ľahkých silikátových karbonátoch

Klíma

Predmetná oblasť patrí z hľadiska všeobecnej klimatickej klasifikácie do teplého klimatického okrsku A₃. Tento klimatický okrsk charakterizuje teplá klíma, kedy evidujeme viac ako 50 letných dní do roka, mierna zima, mierne suchá klíma. Letné dni, s maximálnou teplotou vzduchu +25°C a viac, sa môžu v nadmorskej výške do 200 m vyskytnúť od konca marca do začiatku októbra a v júli ich je v priemere do 22 dní a za rok v priemere do 75 dní. Mrazové dni sa v nadmorskej výške do 200 m vyskytujú od prvej polovice septembra do konca mája, v januári je tam priemerný počet mrazových dní 26, v apríli a v októbri 5. Počet mrazových dní sa s nadmorskou výškou príliš nemení, v dolinách na severe je však vyšší. Počet ľadových dní (s celodennou teplotou vzduchu pod bodom mrazu) je v nadmorskej výške do 200 m v priemere v januári 13, v marci a v novembri 1 deň. Riešené územie má relatívny dostatok zrážok z hľadiska vlhovej zabezpečenia iba v chladnom polroku a mierny nedostatok zrážok v teplom polroku.

Vodstvo

Územím preteká vodný tok Krtíš. Vodnosť toku je najvyššia v mesiacoch február – apríl. Najväčší prietok je v mesiaci marec. Na Krtíšskom potoku neboli budované stabilizačné a regulačné objekty v rámci úprav toku rieky Ipeľ. Brehy sú spevnené porastom kríkov a stromov.

Lesná vegetácia

Lesné porasty boli v minulosti silne ovplyvnené ľudskou činnosťou. Značná časť územia bola odlesnená a les bol premenený na pasienky a ornú pôdu. Druhovú štruktúru pôvodných lesných porastov bola nevhodným hospodárením a výberom drevín zmenená. Veľkú časť územia ovládli agátové monokultúry, ktoré sú považované za druhotné prirodzené zalesnenie odlesnených častí územia. V súčasnosti zaberajú lesy v riešenom území 320,3 ha, čo tvorí 37,7 % z celkovej rozlohy, z čoho vyplýva, že lesy sú v značnej miere zastúpené v sledovanom území. Celé katastrálne územie spadá do LHC Nová Ves. Hlavný lesný závod sa nachádza v Krupine a lesná správa v Modrom Kameni. Podľa vegetačných lesných stupňov môžeme zaradiť dané katastrálne územie do 1.lesného vegetačného stupňa (dubový).

Trvalé trávne porasty

Trvalé trávne porasty (TTP) sa v riešenom území nachádzajú na výmere 241 ha, čo predstavuje zhruba 50,4 % celkovej výmery poľnohospodárskeho pôdneho fondu a 28,4 % z celkovej výmery k.ú.

Orná pôda a trvalé kultúry

Orná pôda a trvalé kultúry spolu zaberajú plochu o výmere 237,1 ha, z toho orná pôda sa nachádza na ploche 226 ha, záhrady na ploche 10,9 ha a vinice 0,2 ha. Spolu to je 27,9 % z celkovej výmery katastrálneho územia a 49,6 % z výmery PPF.

Vodné toky a plochy

Riešeným územím preteká vodný tok Krtíš potok. Sprievodná vegetácia tohto vodného toku je významným ekostabilizačným prvkom v krajine.

Krtíš je rieka na juhu stredného Slovenska, na území okresov Zvolen a Veľký Krtíš. Je to pravostranný prítok Ipľa, má dĺžku 36,5 km a odvodňuje územie veľké 238,79 km².

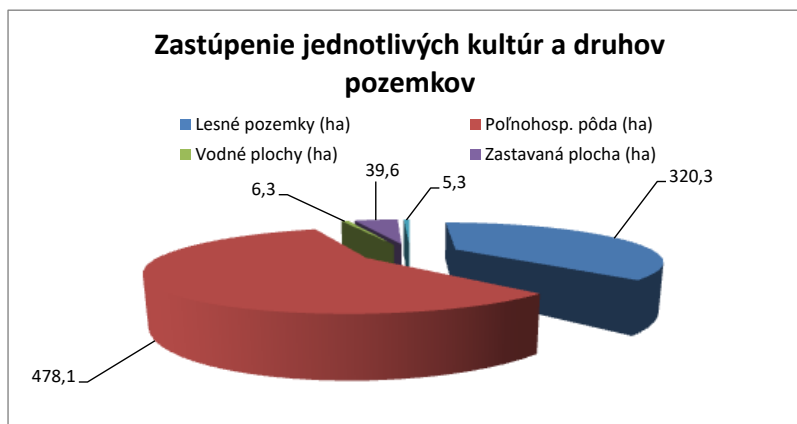
Pramení v Krupinskej planine pod Vrsáčom (622,3 m) v nadmorskej výške okolo 580 m n.m. Tečie na juh územím VVP Lešť, napája malú vodnú nádrž a opúšťa VVP Lešť. Po výtoku z nádrže sa koryto rieky rozširuje a vteká do úzkeho údolia, kde sa esovito stáča a pokračuje juhovýchodným smerom. Neskôr sa dolina značne rozširuje, pred osadou Dolina sa opäť prudko stáča a tečie juhozápadným smerom, okrajom Modrého Kameňa, kde priberá svoj prvý významnejší prítok, ľavostrannú Riečku a koryto sa stáča viac k juhu. Ďalej preteká cez Veľký Krtíš a na krátkom úseku tečie opäť na juhovýchod, pri obci Malý Krtíš priberá zľava Medokýšny potok a tečie na juh popri Novej Vsi a Sklabinej. Tu priberá svoj najvodnatejší prítok, pravostranný Plachtinský potok (158,0 m n.m.). Preteká rovinným územím Ipľskej kotliny s početnými vývermi minerálnych vôd, sprava priberá Zajský potok neďaleko osady Peserany. Veľkým oblúkom obteká z východu obce Želovce a Záhorce a v ich katastroch priberá zľava najprv Želovský potok a potom Záhorský potok. Stáča sa na juhozápad a neďaleko obce Slovenské Ďarmoty ústi do Ipľa.

Zastúpenie jednotlivých kultúr a druhov pozemkov v obci:

Obec	Celková výmera (ha)	Lesné pozemky (ha)	Poľnohosp. pôda (ha)	Vodné plochy (ha)	Zastavaná plocha (ha)	Ostatné plochy (ha)
Nová Ves	849,6	320,3	478,1	6,3	39,6	5,3

Zdroj: ŠÚ SR – KS B. Bystrica, 2021

Graf č. 1

Ochrana prírody a krajiny

Okres Veľký Krtíš má v porovnaní s ostatnými regiónmi SR malé množstvo vyhlásených chránených území. Vyhlásené chránené územia zahŕňajú podstatnú časť ekologicky najcennejších častí prírody týchto okresov. Rovnako to platí aj o územiach označovaných ako ekologicky významné segmenty krajiny. V rámci starostlivosti o chránené územia nie sú zatiaľ spracované programy starostlivosti resp. osobitné režimy ochrany. Taktiež v rámci starostlivosti o chránené druhy neboli vypracované osobitné režimy ochrany. Vzhľadom k týmto údajom je nanajvýš dôležité rešpektovať aktuálne zákonné normy v oblasti ochrany prírody a krajiny, realizovať opatrenia navrhované v odborných dokumentoch (R-ÚSES apod.) a zároveň sa venovať oblasti prevencie, výchovy a vzdelávania.

Vyhlásené chránené územia

V riešenom území sa nenachádzajú žiadne vyhlásené chránené územia, ani územia navrhované na vyhlásenie.

Základnou súčasťou európskej politiky pri ochrane biodiverzity a ekosystémov je úplná realizácia sústavy NATURA 2000, ktorá má vytvoriť súvislú európsku sieť osobitne chránených území, ktorú budujú členské krajiny nezávisle na národných sústavách chránených území. Na území obce Nová Ves sa nevyskytuje územie siete NATURA 2000.

Územný systém ekologickej stability

Udržanie ekologickej stability na Zemi je základnou nevyhnutnou podmienkou princípu trvale udržateľného rozvoja. Účelom dokumentov ÚSES je stanoviť celoplošný systém obhospodarovania krajiny s cieľom zachovať, udržať, alebo vytvárať stabilitu krajinného systému. Konkrétne to znamená ochranu a vytvorenie podmienok pre existenciu a rozvoj genofondu (najmä ohrozeného), zachovanie biodiverzity, blokovanie rozvoja negatívnych procesov a podporovanie rozvoja prirodzených (samoregulačných) procesov.

Vodný tok a pobrežná vegetácia patria k základným regionálnym biokoridorom v území. Vodný tok Krtíšsky potok je jedným z regionálnych biokoridorov, ktoré prechádzajú územím okresu V. Krtíš v severo-južnom smere. Tieto biokoridory sú významné najmä pre vodné a mokradné vtáky.

V katastrálnom území obce nie sú evidované objekty, na ktoré by sa vzťahovala ochrana ložísk nerastných surovín, nie sú určené prieskumné územia pre vyhradené nerasty, nie sú evidované staré banské diela a zosuvy.

1.1.4. Životné prostredie

V oblasti životného prostredia patria k samostatne sledovaným tieto zložky:

- ovzdušie, pôda, voda, odpady, hluk a vibrácie, žiarenie

Ich stav významnou mierou vplýva aj na stav zdravotného stavu obyvateľstva. V riešenom území patrí k najviac zaťaženým zložkám voda a pôda, a to z dôvodu absencie likvidácie odpadových vôd a ako dôsledok vplyvu intenzívneho poľnohospodárstva. Samostatnou zložkou sú odpady.

Znečistenie ovzdušia je taký stav, kedy najvyššie prípustné koncentrácie škodlivých látok v ovzduší sú prekročené. Na stave znečistenia ovzdušia sa podieľajú vplyvy globálne (diaľkový prenos znečisťujúcich látok) i lokálne (emisie z miestnych zdrojov znečistenia ovzdušia).

Medzi hlavné miestne zdroje znečistenia ovzdušia patria v riešenom území:

- lokálne vykurovanie,
- automobilová doprava,
- sekundárna prašnosť spôsobená poľnohospodárskou a stavebnou činnosťou a nedostatočným čistením komunikácií,
- diaľkový prenos.

Pôda ako zložka životného prostredia je zároveň základným výrobným prostriedkom odvetvia poľnohospodárstva. Pôdny fond je chránený zákonom č. 307/1992 Zb. o ochrane poľnohospodárskeho pôdneho fondu.

Základnými zdrojmi znečistenia pôd v riešenom území sú:

- poľnohospodárstvo,
- veľkoplošné hospodárenie so sprievodnými javmi (ťažká mechanizácia, chemizácia, nafta, poľné hnojiská, meliorácie) spôsobuje zmeny štruktúry pôdy a jej biologickú degradáciu,
- vytváraním veľkých osevných plôch došlo k odstráneniu rozptýlenej krajinej vegetácie, čím sa zvyšuje riziko vodnej aj veternej erózie,
- osídlenie so svojimi sprievodnými javmi,
- odpady,
- odpadové vody,
- doprava.

Kľúčovým predpisom v **odpadovom hospodárstve** je zákon č. 386/2009 Z.z. o odpadoch v znení neskorších predpisov. Zákon definuje náležitosti programov odpadového hospodárstva (POH), pôsobnosť orgánov štátnej správy, povinnosti právnických a fyzických osôb, náležitosti nakladania s odpadom, recyklačný fond a i. Jeho vykonávacia vyhláška (310/2013 Z.z.) stanovuje nové pravidla pre POH, zmenu vo výkazoch a nové povinnosti pre výrobcov batérií a akumulátorov. Od 1. januára 2006 nadobudlo účinnosť ustanovenie zákona o odpadoch, ktoré zakazuje zneškodňovať biologicky rozložiteľný odpad zo záhrad, parkov, cintorínov. Každý pôvodca je povinný triediť bioodpad zo záhrad oddelene od ostatných druhov odpadu a zabezpečiť jeho kompostovanie vo vlastných priestoroch. Znižovanie odpadu jeho separáciou a následným zhodnocovaním je prioritou aj pre obec Nová Ves, ktorú už aktívne aplikuje.

Hluk a vibrácie zhoršujú kvalitu životného prostredia a negatívne pôsobia nielen na zdravie ľudí, ale aj na flóru a faunu. Nebezpečnosť ich pôsobenia spočíva v tom, že v porovnaní s inými negatívnymi faktormi (napr. chemikálie) nezanedbávajú žiadne merateľné rezíduá. Hladina hluku v riešenom území má relatívne vysokú hodnotu spôsobenú trasovaním cesty II/527 okrajom obce a dennou zhustenou kamiónovou dopravou.

Žiarenie

Na celkovej radiačnej záťaži obyvateľstva sa podieľa kozmické žiarenie a prirodzená rádioaktivita hornín, hydrosféry a atmosféry. K tomuto pristupujú umelé zdroje (používanie umelých

rádioizotopov v medicíne, produkty jadrového odpadu, havárie jadrových elektrární a pod.). Najnebezpečnejším z prírodných zdrojov žiarenia je radón, presnejšie jeho dcérske produkty, ktoré sa zachytávajú na prachových časticách vo vzduchu a následne sú vdychované do pľúc, kde sa usadzujú a ožarujú pľúcne tkanivá. V súčasnosti sa venuje pozornosť monitoringu radónového ohrozenia v pôdach, stavebných materiáloch, vodách aj budovách. Požiadavky na obmedzenie radónového ožiarovania sú zakotvené aj v právnych normách. Riešené územie má nízku alebo strednú úroveň radónového rizika.

1.2. História, osídlenie, urbanistický vývoj

1.2.1. Historický vývoj obce

Najstaršia písomne doložená podoba o existencii Novej Vsi pochádza z obdobia panovania kráľa Mateja Korvína. V roku 1473 bola písomne zaznamenaná ako „Wyfolu“. Obec bola súčasťou Novohradskej župy a administratívne patrila do slúžnovského okresu darmotského. Patrila Jánovi Balašovi a jeho sklabinskému panstvu. Balašovci patrili v tomto období medzi vplyvné a významné šľachtické rody. Cirkevne patrila obec do Novohradského archidiakonátu a sklabinskej farnosti.

Základom hospodárstva Novej Vsi v 15. storočí bolo výnosné poľnohospodárstvo. Pestovali sa obiloviny, strukoviny, zelenina. Patrila medzi tie dediny Novohradskej župy, ktorých obyvateľstvo sa venovalo vinohradníckej a vinárskej činnosti. Nová Ves ležala neďaleko dôležitej komunikačnej križovatky v Ďarmotách. Prechádzali ňou staré obchodné cesty. Nová Ves sa v priebehu rokov 1541 – 1547 stala terčom tureckých nájazdov, čo neostalo bez následkov. V roku 1549 bol vykonaný súpis usadlostí (port) Novohradskej župy. Jeho cieľom bolo okrem iného zistiť stav po tureckých útokoch. Nová Ves mala 7 roľníckych usadlostí, 6 železiarskych a 7 usadlostí bolo prázdnych. Prvé obdobie tureckej okupácie od roku 1552 do roku 1593 malo za následok spoločenskú a hospodársku stagnáciu Novej Vsi.

V Novohrade prebehla v druhej polovici 16. storočia reformácia. Väčšina šľachty prijala evanjelické vierovyznanie, keďže platila zásada „koho panstvo toho náboženstvo“. Koniec tureckého panstva pre obyvateľstvo Novej Vsi priniesol rok 1683. Po niekoľkých storočiach väčšinovej majetkovej prítomnosti Balašovcov sa dominantnými majiteľmi Novej Vsi stávajú príslušníci šľachtického rodu Ziči. Gróf Karol Ziči realizoval ťažbu hnedého uhlia na svojich pozemkoch v Novej Vsi v rokoch 1859 – 1862. V tomto období bola zememeračmi zakreslená mapa katastra s novými katastrálnymi parcelami. Tvar katastra a jeho výmera zodpovedali dnešným údajom.

V máji 1919 obsadili Novú Ves nakrátko vojenské jednotky maďarskej Červenej armády. V roku 1923 prebehla reorganizácia štátnej správy a vytvorenie Pohronskej župy, ktorej súčasťou bola Nová Ves. V roku 1948 dochádza k reorganizácii štátnej správy, vznikajú kraje, Nová Ves patrí do banskobystrického kraja. V roku 1960 bol zrušený okres Modrý Kameň a Nová Ves bola pričlenená k okresu Lučenec a patrila do Stredoslovenského kraja. V druhej polovici roku 1968, po okupácii ČSFR vojskami Varšavskej zmluvy, došlo k vytvoreniu okresu Veľký Krtíš, ku ktorému pričlenili aj Novú Ves. V tomto období sa vytvárajú veľké poľnohospodárske celky – zlúčením viacerých pôvodných družstiev. Nová Ves, Sklabiná, Obeckov – sklabinské družstvo. Od roku 1990 vzniká samospráva obcí, v roku 1993 vzniká Slovenská republika, v roku 2004 sa SR stala súčasťou Európskej únie. V roku 2007 sa obec Nová Ves stáva súčasťou mikroregiónu Údolie Krtíšskeho potoka.

Historický vývoj názvu obce

Nová Ves	1566 Kiš Uyfalú; 1571 – 1573 Vy Falu, Vifalu; 1773 Nowa Wes, (maď. – Kiss-Uj-Falu); 1786 Kisch-Ujfalú, Nowa Ves; 1863 Kisújfalu; 1920 Nová Ves
-----------------	---

Symboly obce

 Nová Ves	Erb obce – zelený štít, v ktorom sa nad striebornými (bielymi) bránami vznáša strieborný (biely) lemeš s ostrím smerujúci nahor. Symboly obce Nová Ves sú zaevidované v Heraldickom registri Slovenskej republiky.
--	--

1.2.2. Kultúrne dedičstvo

Kultúrno-historické pamiatky

V zmysle medzinárodných dohôd je kultúrne dedičstvo definované nasledovne: „Kultúrne dedičstvo tvoria historické a kultúrne hodnoty vytvorené predchádzajúcimi generáciami bez ohľadu na dobu a miesto ich vzniku. Predstavuje hmotné i nehmotné veci a predmety, jednotlivé objekty, ucelené súbory a komplexy“.

Historické a kultúrne hodnoty vytvorené predchádzajúcimi generáciami je potrebné ochraňovať. V území sa nachádzajú historické urbanisticko–architektonické štruktúry s pamiatkami architektúry niekoľkých storočí, ľudového staviteľstva s regionálnymi osobitosťami prvkov a štruktúr.

Mnoho historicky významných objektov bolo pre svoju dôležitosť zapísaných do Ústredného zoznamu pamiatkového fondu (ÚZPF), ktoré je potrebné chrániť podľa zákona číslo 49/2002 Z.z. o ochrane pamiatkového fondu.

OBEC	č. ÚZPF	Pamiatkový objekt	Bližšie určenie	Ulica	Prevládajúci sloh
Nová Ves	1705	Dom ľudový	Valky	Nová Ves 103	Ľudové staviteľstvo

Zdroj: ÚZPF

Obce môžu v zmysle zákona číslo 49/2002 Z.z. o ochrane pamiatkového fondu, § 14, ods. 4 rozhodnúť o utvorení a odbornom vedení evidencie pamätihodností obce. Do evidencie pamätihodností obce možno zaradiť okrem huteľných vecí a nehnuteľných vecí aj kombinované diela prírody a človeka, historické udalosti, názvy ulíc, zemepisné a katastrálne názvy, ktoré sa viažu k histórii a osobnostiam obce. Rozhodnutia vo veci pamätihodností obcí sú prerokované v obecných zastupiteľstvách a schválené uzneseniami.

Významné osobnosti v obci

Nová Ves nemá významných dejateľov, môžeme tu však spomenúť veľkého rodáka, ktorý sa narodil v susednej obci Sklabiná.

Mikszáth Kálmán (16.1. 1847 Sklabiná – 28.5. 1910 Budapešť)	Maďarský spisovateľ a novinár sa narodil v obci Sklabiná. Ľudovú školu navštevoval v Balážskych Ďarmotách a študoval na gymnáziu v Rimavskej Sobote, v Banskej Štiavnici a právo v Györi. V rokoch 1871 – 72 pôsobil ako slúžny, 1872 – 73 župný hodnostár M. Maukša v Balážskych Ďarmotách, 1873 – 78 spisovateľ a novinár v Budapešti, 1878 – 80 v Szegede a od 1880 v Budapešti. Jeden z najvýznamnejších predstaviteľov kritického realizmu v maďarskej próze. V jeho tvorbe sa odráža vývin maďarskej prózy od romantizmu k realizmu, vychádzajúc z jókaiovských tradícií a pripravujúc pôdu pre realizmus.
Joanes Darvas	Šľachtic, v roku 1647 sa uvádza ako majiteľ polovice usadlostí.
Joanes Bene	Šľachtic, majiteľ 1/8 usadlostí v Novej Vsi a Sklabinej.

Zdroj: obec Sklabiná

Pozornosť si zaslúžia osobnosti, ktoré pôsobili v Novej Vsi ako učitelia na obecnej škole:

- 1862 Pavol Uhrin
- 1886 Gašpar Baláš
- 1887 Ján Argaš
- 1896 Július Hendrik

Pamätihodnosti v obci

Pamätihodnosť	Charakteristika
Rímsko-katolícky kostol	Postavený v rokoch 1999 – 2000 a v roku 2001 bol vysvätený biskupom Sokolom. Kostol bol vystavaný z pôvodného domu smútku.
Zvonica	Funkčná zvonica, pochádza z roku 1947
Kríž	Kríž postavený na kostolnom cintoríne.

Zdroj: obec

Zdroj: obec

1.2.3. Architektúra

Ľudová architektúra v obci

Základ dnešného usporiadania obce bol navrhnutý okolo roku 1865, z tohto obdobia pochádzajú najstaršie ľudové domy. Zaujímavá je štatistika počtu postavených rodinných domov podľa jednotlivých rokov:

Roky	do r. 1899	do r. 1919	do r. 1945	do r. 1970	do r. 1980	do r. 1990	do r. 2001	do r. 2021
Počet domov	4	7	18	47	10	6	4	1

Zdroj: obec, 2021

Aktuálne obec Nová Ves postavila 2 bytové domy po 18 b.j.. Obec Nová Ves je usporiadaná v tvare štvorca, domy boli v minulosti jednoduché, ako stavebný materiál sa najčastejšie

používala hlina a tehly. Do základov nového domu sa sialo žito, aby sa gazdovstvo rozširovalo. Stavali sa aj hospodárske a bočné staviská. V domoch sa kúrilo drevom a svietilo sa petrolejom.

Urbanistická štruktúra sídla, postupnosť vývoja obce

Prvýkrát sa obec sa spomína v listine z roku 1473. V rokoch 1544 – 1593 ju okupovali Turci. V roku 1828 tu žilo v 53 domoch 439 obyvateľov. Zaoberali sa poľnohospodárstvom a vinohradníctvom (vinohrady vysadené po roku 1740). Za kapitalizmu boli v obci veľkostatky Š. Literátyho a zichovský. Neustálené pomery mali za následok i zmeny ďalších majiteľov. V roku 1647 sa uvádza ako vlastník polovice usadlostí šľachtic JOANES DARVAS ako ďalší vlastník sa uvádza šľachtic JOANES BENE ako majiteľ 1/8 usadlosti spoločne v Novej Vsi a Sklabinej.

Súčasná architektúra

Súčasný stav v oblasti výstavby nových domov je stagnujúci. Nových rodinných domov sa stavia málo a to z dôvodu odchodu mladých ľudí za prácou mimo región. Čo sa týka verejných objektov a plôch verejnej zelene, tieto plochy sú udržiavané, pravidelne kosené. Opakom je snaha o priblíženie sa mestu a výsadba nepôvodných, cudzokrajných drevín, ktoré nie sú vhodné do dedinského prostredia, ako sú napr. strieborné smrek, tuje a pod. Samozrejme, sú aj pozitívne príklady, ktoré je vhodné vyzdvihnúť a prezentovať navonok.

1.2.4. Bývanie

Úroveň bývania je jednou zo základných charakteristík životnej úrovne obyvateľstva. Jej vývoj úzko súvisí s rastom počtu obyvateľstva, jeho štruktúrou a rozmiestnením. Ovplyvňuje úroveň reprodukcie pracovných síl, pôsobí na celkový životný štýl obyvateľstva.

Základné údaje o domovom a bytovom fonde za rok 2011

Domy spolu	Trvale obývané domy		Neobývané domy	S nezistenou obývanosťou	Byty spolu	Trvale obývané byty		Neobývané
	Spolu	Z toho RD				Spolu	Z toho byty vo vlastných RD	
122	97	95	25	0	130	104	87	26

Zdroj: ŠÚ SR – KS B.Bystrica, SOBD 2011

Súčasný bytový fond obce je v prevažnej miere využitý pre obytnú funkciu. Z hľadiska obývanosti bytov je bytový fond vyhovujúci. Podstatnú časť bytového fondu tvoria byty v objektoch z trvanlivých stavebných materiálov. Rozmach novostavieb v obci bol zaznamenaný do roku 1970. Od roku 1980 po súčasnosť bol domový fond viac rekonštruovaný a menej objektov bolo postavených ako novostavieb.

Bývanie a jeho úroveň patria k dôležitým aspektom celkových životných podmienok obyvateľstva. Byt neplní iba materiálnu funkciu prirodzených potrieb rodiny ako základnej jednotky spoločnosti,

ale zároveň je výraznou zložkou kultúrneho štandardu obyvateľstva a v nemalej miere aktívne pôsobí na regeneráciu ľudí.

Na celkovú úroveň bývania pôsobí predovšetkým počet obyvateľov bývajúcich v bytoch a domácnostiach, čo je však popri celkovom počte bytov a ich vybavení podmienené demografickou skladbou obyvateľstva a domácností. Z celkových 122 domov je 25 neobývaných podľa štatistických ukazovateľov z roku 2011. Situácia sa však postupne mení a neobývaných domov je čoraz menej z dôvodu sťahovania obyvateľov mesta na vidiek.

1.3. Technická infraštruktúra

1.3.1. Doprava

Dopravné väzby riešeného územia

Obec Nová Ves sa rozprestiera na území okresu Veľký Krtíš. Urbanizačnou osou veľkokrtíšskeho okresu je os Zvolen – Veľký Krtíš – hranica Maďarskej republiky, na rozhraní Krupinskej planiny a Ipeľskej kotliny. Základ dopravného skeletu predstavuje súčasná trasa cesty I/75 a II/527 - cesta I/75, Levice – Veľký Krtíš – Lučenec, smer západ – východ a cesta II/527 v smere Zvolen – Veľký Krtíš – Slovenské Ďarmoty (hranica s MR) – Šahy. Obcou prechádza cesta tretej triedy – 565 006, ktorá sa napája hneď za obcou na cestu II/527.

V hodnotenom území sa nenachádza železničná trať – železničná doprava.

Verejná hromadná doprava

Hromadnú autobusovú dopravu pre obec zabezpečuje SAD autobusovými spojmi s priamym spojením obce so sídelnými útvarmi Veľký Krtíš, Lučenec, Šahy a Bratislava. Počet spojov v pracovných dňoch je postačujúci. Z časového hľadiska absentujú spoje od 09,30 hod do 12,30 hod a po 18,40 hod. v pracovných dňoch a v dňoch pracovného pokoja počas celého dňa.

V obci sa nachádza jedna obojsmerná autobusová zastávka s vyhovujúcou pešou dostupnosťou pre obyvateľov a jedna obojsmerná zastávka pri obci na hlavnej ceste II/527. Vzhľadovo sú autobusové zastávky nevyhovujúce a obec má v pláne vybudovať nové zastávky. Autobusová doprava je výlučnou hromadnou dopravou zabezpečenia spojenia obce s mestami s vyššou vybavenosťou. Zlepšenie autobusovej dopravy v obci predpokladá najmä nasadenie väčšieho počtu menších autobusov a koordináciu spojov tak, aby sa dosiahol priemerný štandard dostupnosti obce počas víkendových dní a v pracovných dňoch po 18,30 hod.

Pešia doprava

Pešia doprava je vzhľadom na intenzitu dopravy bezpečná. Okolo obce je vybudovaný obchvat - cesta II/527. Obec leží na vedľajšej ceste - miestnej komunikácii, ktorá je súbežná s cestou II/527.

1.3.2. Vodné hospodárstvo

Zásobovanie pitnou vodou

Obec má vybudovaný verejný vodovod. V obci je naň napojených cca 71 % obyvateľov. Celková trasa vodovodu v obci je 3 150 metrov. Ostatní obyvatelia sú pitnou vodou zásobovaní z vlastných studní. Verejný vodovod v obci je v správe Stredoslovenskej vodárenskej spoločnosti a.s., Banská Bystrica.

Odkanalizovanie a čistenie odpadových vôd

Obec má vybudovanú verejnú kanalizáciu v dĺžke 2 500 m. V súčasnosti je na kanalizáciu napojených 91 % domácností. Kanalizácia je napojená na ČOV Veľký Krtíš. Odpadové vody, ktoré nie sú vyústené do kanalizácie sú zachytávané v žumpách a septikoch alebo priamo vyústené do miestnych jarkov.

1.3.3. Energetika

Širšie vzťahy

Odber elektrickej energie je v Banskobystrickom kraji zabezpečený dodávkou elektrickej energie po nadradenom prenosovom systéme ZVN 400 kV a VVN 220 kV a distribučnom rozvodnom systéme 110/22 kV, prostredníctvom energetických uzlov 400/220/110 kV rozvodní a transformátorovni. Prenosová sústava 400 kV rozvedená v južnej časti riešeného územia, s napojením na celoeurópsku 400 kV sústavu, prechádza v smere Levice – Rimavská Sobota – Moldava nad Bodvou. V energetickom uzle 400 kV rozvodne EMO je prepojená so severnou vetvou v smere EMO – Horná Ždaňa – Liptovská Mara. Banskobystrický kraj je na túto nadradenú prenosovú sústavu pripojený prostredníctvom dvoch 400 kV rozvodní a transformovni nachádzajúcich sa v riešenom území a to Rz Horná Ždaňa a Rz Rimavská Sobota.

Zásobovanie obce elektrickou energiou

Riešeným územím prechádza hlavné zásobovacie distribučné vedenie a to vzdušná linka VN 22 kV č. 338. Táto linka vychádza zo 110 / 22 kV transformátorovne vo Veľkom Krtíši a pokračuje v smere Ipeľské Predmostie - Šahy. Z tohto vedenia sú prevedené vzdušné VN odbočky do riešeného územia a samotného sídelného útvaru Nová Ves.

Plynofikácia, zásobovanie teplom

Južnými okresmi Banskobystrického kraja (Lučenec, Revúca, Rimavská Sobota a Veľký Krtíš) vedie sústava štyroch línii tranzitného plynovodu pre medzinárodnú dopravu zemného plynu. V blízkosti obce Veľké Zlievce je kompresorová stanica uvedenej sústavy KS 03.

Medzištátny plynovod „Bratstvo“ s veľmi vysokým tlakom je vedený po samostatnej trase a prechádza okresmi Krupina, Lučenec, Revúca, Veľký Krtíš a Rimavská Sobota. Z hľadiska dopravy a dodávky plynu má základný význam Medzinárodný plynovod BRATSTVO VVTL DN 700 s veľmi vysokým tlakom. Vlastný odber plynu sa realizuje zo súbežného plynovodu DN 100 prostredníctvom odbočiek a prípojok pre jednotlivé sídelné útvary.

Obec je napojená na prepojovací plynovod Sklabiná - Vinica o svetlosti DN 150 s menovitým tlakom 6.3 MPa prostredníctvom skriňovej regulačnej stanice VVTL/STL 3000 m³/hod. Plynofikácia je prevádzaná STL uličnou sieťou PE rúrami zodpovedajúceho prierezu pre predpísaný tlak.

V obci nie je vybudovaný systém centrálného zásobovania teplom s centrálnym zdrojom tepla. Jednotlivé objekty sú zásobované teplom pre vykurovanie a prípravu TÚV z kotolní na zemný plyn alebo pevné palivo, čiastočne na báze elektrickej energie. Ako palivo sa najčastejšie používa ZPN (20,8%), pevné palivo 10,4%, čiastočne el. energia 4,2 %. Výhľadovo sa predpokladá zachovanie terajšieho spôsobu výroby tepla, resp. zavedenie obnoviteľných zdrojov energií využitím miestnych zdrojov. 23,9 % domácností používa na vykurovanie kachle na pevné palivo.

Systém vykurovania v obci

ÚK diaľkové	UK lokálne	iný	bez kúrenia	plyn	elektrina	kvapalné palivo	pevné palivo	iný	žiadny
2	46	52	1	46	4	1	50	0	2

Zdroj: ŠÚ SR – KS B. Bystrica, SOBD 2011

Slovensko je považované za krajinu, ktorá má ideálne prírodné podmienky na rozvíjanie využívania energie z biomasy. Takmer polovica územia Slovenska je zalesnená. Vo všeobecnosti však Slovensko podstatne zaostáva vo využívaní biomasy v porovnaní s tým, čo je v súčasnosti dostupné a technicky uskutočniteľné. Súčasné využitie biomasy pokrýva približne 1,6 %. Obec Nová Ves má potenciál na využitie obnoviteľných zdrojov energií na vykurovanie či už domácností, alebo občianskej vybavenosti.

1.3.4. Telekomunikácie

Obec vo verejnej telefónnej sieti patrí do sekundárneho centra Banská Bystrica a primárnej oblasti – regionálnej oblasti Lučenec, pod ktorý spadá uzlový telefónny obvod Veľký Krtíš. Telefonizácia je zabezpečená z UTO Lučenec. Telekomunikačný rozvod miestnej telefónnej siete (MTS) je zabezpečovaný vzdušnými káblovými vedeniami, ktoré sú v uspokojivom technickom stave. V obci sa nachádza jeden verejný telefón na kartu, ktorý je umiestnený pri budove obecného úradu.

Iné druhy telefónnej siete

V rámci pokrytia územia Slovenska signálom Verejnej rádiatelefonickej siete sú vybudované základňové stanice pre šírenie signálu VRS systémom GSM 900 MHz a GSM 1800 MHz. V súčasnosti pôsobia na Slovenskom trhu traja mobilní operátori – Orange Slovensko, a.s. Bratislava, spoločnosť T-mobile a Telefonica O₂. Tieto spoločnosti majú na území Slovenska rozmiestnené svoje základňové, prenosové a centrálné stanice podľa vlastných navrhnutých koncepcií rozvoja. Pokrytie obce je na slabšej úrovni. Sú miesta kde vynecháva pokrytie všetkých operátorov, takým je napr. aj budova obecného úradu.

1.4. Sociálna infraštruktúra

Kultúra, osвета

Obec	Kultúrny dom	Kino	Folklorný súbor	Knižnica	Múzeum
Nová Ves	áno	-	-	áno	-

Zdroj: vlastný prieskum

Občianska vybavenosť

Obec	Elektrická energia	Plyn	Kanalizácia	Vodovod	Materská škola	Základná škola	Obchod
Nová Ves	áno	áno	áno	áno	-	-	áno

Zdroj: vlastný prieskum

Rekreácia a športové aktivity

Obec	Poľovn. združenie	Poľovn. revír	Chránené územia	NATURA 2000- územie eur. významu	Chránené stromy	Poľovnícka chata	Minerálny prameň	Studničky
Nová Ves	1x	1x	-	-	-	1x	-	-

Zdroj: vlastný prieskum

V obci sa nachádza poľovnícka chata, ktorá je kompletne zariadená a slúži miestnym poľovníkom.

1.5. Hospodárska základňa

1.5.1. Priemyselná výroba

Okres Veľký Krtíš patrí v rámci Banskobystrického kraja, ale aj v rámci Slovenskej republiky medzi okresy s nízkou mierou industrializácie. Priemyselná výroba je v zásade lokalizovaná len do sídla okresu, mesta Veľký Krtíš, kde ju reprezentujú podniky strojárského, potravinárskeho a textilného priemyslu. V poslednom období sa etablovalo aj niekoľko zahraničných spoločností na území mesta Veľký Krtíš a v priemyselnom parku Malý Krtíš, ktorý je od obce Nová Ves vzdialený len 2 km. Okrem toho tu pôsobia menšie výrobné prevádzky na báze živnostenského podnikania a remeselných činností, prípadne miestne filiálne prevádzky ďalších podnikov sídliačich mimo okresu, nepresahujúce lokálny, nanajvýš regionálny význam.

Popri veľkom priemysle sa už v súčasnosti vytvára skupina malých a stredných podnikov a drobných živnostníkov, orientovaných predovšetkým na uspokojovanie potrieb vlastného regiónu a na rozširovanie a spetrovanie ponuky najmä spotrebného a potravinárskeho tovaru na vnútornom trhu. Pre tieto aktivity treba vytvárať výhodné legislatívne, administratívne a ekonomické podmienky, pretože okrem prínosu vyplývajúceho z vlastnej výrobnéj produkcie sú aj dôležitým zdrojom pracovných príležitostí.

V extraviláne obce Nová Ves sa etablovala zahraničná spoločnosť, ktorá bude rozvíjať svoje podnikateľské aktivity výstavbou výrobného závodu a vytvorí aj niekoľko desiatok pracovných príležitostí.

1.5.1.1 Hospodárska činnosť v obci

V mesiaci január 2022 bolo v živnostenskom registri zapísaných 8 aktívnych prevádzok v obci Nová Ves.

13 živnostníkov – www.zrsr.sk

Applikácie Balassagyarmat időj... Čitateľský zoznam

ŽIVNOSTENSKÝ REGISTER SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Výsledky vyhľadávania

Obchodné meno: Ulica: Okresný úrad: Obec: Nová Ves Číslo: len akt.záz.: yes

	Obchodné meno	IČO	Adresa	Aktuálny Úplný Výpis z OR
1.	Milan Kiko - K & K	37057375	99105 Nová Ves 116	Aktuálny Úplný Výpis z OR
3.	Peter Bolička	43076343	99105 Nová Ves 96	Aktuálny Úplný Výpis z OR
4.	Mgr. Anna Bariaková DAV J. A. Komenského - OOO	37269577	99105 Nová Ves 66	Aktuálny Úplný Výpis z OR
9.	Marian Nászaly RESONA	33259798	99105 Nová Ves 122	Aktuálny Úplný Výpis z OR
16.	Andrea Smiaková Ahoy Life	37269071	99105 Nová Ves 128	Aktuálny Úplný Výpis z OR
27.	Dušan Horváth	54185360	99105 Nová Ves 24	Aktuálny Úplný Výpis z OR
28.	Štefan László	54035589	99105 Nová Ves 49	Aktuálny Úplný Výpis z OR
29.	Tomáš Kubányi	53817656	99105 Nová Ves 72	Aktuálny Úplný Výpis z OR
36.	CarpFood Products s.r.o.	50843320	99105 Nová Ves 67	Aktuálny Úplný Výpis z OR
37.	Lukáš Hodási	50799185	99105 Nová Ves 174	Aktuálny Úplný Výpis z OR

1 2

Vyhľadať podľa : IČO | obchodného mena | priezviska a mena fyzickej osoby | adresy prevádzkarne živnostenské podnikanie | Pomoč | Podnety | Centrálna databáza cezhraničných poskytovateľov služieb na území SR

Technický správca
IVeS

5 právnických osôb – www.orsr.sk

orsr.sk/hladaj_sidlo.asp?ULICA=&CISLO=&OBEC=Nov%E1+Ves&SID=0&R=on

Applikácie Balassagyarmat időj... Čitateľský zoznam

MINISTERSTVO SPRAVODLIVOSTI SLOVENSKEJ REPUBLIKY

OBCHODNÝ REGISTER NA INTERNETE

Slovensky English

Výsledky vyhľadávania podľa sídla subjektu (len v aktuálnych záznamoch)

Ulica: akákoľvek Číslo: akákoľvek Obec: Nová ves Súd: akákoľvek Stránka: 1 / 1 Záznamy: 1 - 5 / 5 Dátum: 15.1.2022

	Obchodné meno subjektu	Výpis	Zbierka listín
1.	AQUA-NATURA s.r.o.	Aktuálny Úplný	🔍
2.	ASA BUILDING NOVÁ VES s.r.o.	Aktuálny Úplný	🔍
3.	CarpFood Products s.r.o.	Aktuálny Úplný	🔍
4.	Forschner Slovakia s. r. o.	Aktuálny Úplný	🔍
5.	Mata Automotive Slovakia s.r.o.	Aktuálny Úplný	🔍

O obchodnom registri SR | Návod na používanie ORI | Naša adresa
Vyhľadanie podľa : obchodného mena | identifikačného čísla sídla | spisovej značky | priezviska a mena osoby

Aktuálne zmeny | Oprava údajov štatutárov | Kontakty na registrové súdy
Formuláre na podávanie elektronických návrhov na zápis do OR
Zoznam osôb, ktoré môžu byť vymazané (§768s OBZ)

1.5.2. Nerastné suroviny a prírodné zdroje

Ťažba rudných a nerudných surovín

Ťažba rudných surovín v obci nie je zastúpená.

Prírodné zdroje – minerálne pramene

Pri obci sa nenachádzajú žiadne minerálne pramene.

1.5.3. Poľnohospodárstvo a pôda

Obec	Spolu (ha)	Poľnohospodárska pôda (ha)						Lesná pôda v ha	Vodné plochy v ha	Zastavaná plocha v ha	Ostatná plocha v ha
		Poľnohosp. pôda spolu	orná pôda	TTP	záhrady	vinice	Ovocné sady				
Nová Ves	849,6	474,4	221,5	241,8	10,9	0,17	0	320,3	6,3	38,7	9,9

Zdroj: Mestská a obecná štatistika, 2021

Poľnohospodárska prvovýroba

Poľnohospodárstvo má v obci veľkú tradíciu. Celková výmera poľnohospodárskeho pôdneho fondu v obci tvorí 478,1 ha, čo predstavuje 56,3 % z celkovej výmery obce. Celková výmera obce je 849,6 ha, vrátane poľnohospodárskej pôdy, lesných pozemkov, vodných plôch a zastavaných plôch.

Teplota v januári klesá na -3° až -4 °C, v júli stúpa na 19 °C až 21 °C. Pestovanie niektorých teplomilných plodín obmedzuje vymrzanie pri inverzných situáciách. Bezmrázové obdobie trvá 160 – 180 dní. Priemerný ročný úhrn zrážok 600-700 mm neposkytuje dostatok vlahy pre intenzívnu rastlinnú výrobu, pretože také i väčšie hodnoty dosahuje potenciálny výpar.

Prehľad subjektov poľnohospodárskej prvovýroby vrátane SHR

V obci Nová Ves nie je v súčasnej dobe registrovaný žiadny obyvateľ ako samostatne hospodáriaci roľník. Poľnohospodárska pôda sa nachádza v prenájme.

Lesné hospodárstvo

Základným právnym predpisom upravujúcim starostlivosť o lesy je zákon č. 326/2005 Zb. o lesoch v znení neskorších predpisov. Podľa tohto zákona sú lesy jedným z najväčších bohatstiev našej vlasti, sú jednou zo základných zložiek životného prostredia a poskytujú trvalý zdroj dreva pre priemyselné odvetvia. Lesy ovplyvňujú a zlepšujú podnebie, vodné a pôdne pomery, vytvárajú prirodzené prostredie pre mnohé druhy rastlín a živočíchov, aj ich spoločenstiev, uchovávajú prírodné krásy a sú aj zdrojom zdravia a osvieženia obyvateľstva.

V záujmovom území lesy pokrývajú 37,7% pričom sú sústredené predovšetkým v jeho juhovýchodnej časti.

Obec	Celková výmera ZÚJ (ha)	Výmera lesov (ha)	Lesnatosť (%)
Nová Ves	849,6	320,3	37,7

Zdroj: Mestská a obecná štatistika, MOŠ 2021

Lesné pozemky obhospodaruje štátny sektor (Lesy SR š.p. B. Bystrica OZ Krupina). Lesné pozemky sú klasifikované ako hospodárske lesy. Funkciou ochranných lesov v obci je predovšetkým zachovanie stromovej vegetácie na extrémnych stanovištiach a tiež všeobecná ochrana pôdneho krytu. Drevinová skladba porastov je diferencovaná vzhľadom na nadmorskú výšku, expozíciu a ďalšie prírodné podmienky. Najčastejšie sa vyskytujúce dreviny v predmetnom území sú: agát biely, dub cerový, dub letný.

Poľovníctvo

Takmer celé územie veľkokrtíšskeho okresu má vynikajúce podmienky pre život poľovnej zveri. Je to dané množstvom lesných porastov, poľnohospodárskeho charakteru krajiny s možnosťou obživy, ako aj striedaním oboch druhov pôdneho fondu a množstvom remízok pre úkryt a odpočinok zveri. Podľa vyhlášky MP SR č. 91/1997 Z.z. o poľovných oblastiach a o akostných triedach poľovných revírov je poľovný revír v obci zaradený do nasledujúcich srnčích poľovných oblastí a podoblastí:

- S XI. Modrokamenská srnčia oblasť

Najpočetnejšou poľovnou srstnatou zverou je srnec a diviak. Z pernatej zveri sa vyskytuje bažant jarabý, sojka obyčajná a rôzne druhy spevavcov, zo škodnej je to líška obyčajná a kuna lesná.

Územie obce Nová Ves patrí do Poľovného revíru Nová Ves, ktorého užívateľom je Poľovnícke združenie Nová Ves a ktorý bol uznaný orgánom štátnej správy Lesného hospodárstva a poľovníctva.

V katastri obce sa nachádza kompletne zriadená poľovnícka chata, ktorá slúži miestnym poľovníkom.

1.5.4. Rekreačia a cestovný ruch

Obec Nová Ves má reálny potenciál predovšetkým pre rozvoj vidieckej turistiky vrátane agrotistiky (ktorá je forma vidieckej turistiky poskytovaná podnikateľmi v poľnohospodárskej výrobe a slúži im ako dodatočný alebo ďalší finančný zdroj k udržaniu alebo rozšíreniu hlavného podnikateľského programu). Tieto aktivity sú bezprostredne späté s prírodou, krajinou a vidieckym prostredím, prispievajú k celkovému rozvoju obce najmä tým, že umožňujú zhodnotiť danosti vidieckeho prostredia (vinohradníctvo, rybárčenie), a to i pri pomerne nízkej finančnej náročnosti, vytvoria nové pracovné príležitosti a napomáhajú obnove a rozvoju obce.

Cez vidiecky turizmus sa do procesu turizmu a rekreácie zapája vidiecke osídlenie, a to:

- zabezpečením vybavenosti a služieb pre CR priamo v obciach,
- zabezpečením rekreačného pobytu v obciach a osadách, pričom tieto môžu získať aj funkciu rekreačného útvaru,
- poznávaním vidieckeho spôsobu života až aktívnou prácou v rámci tzv. agrotistiky.

Ďalej má značný potenciál v oblasti rozvoja cestovného ruchu a to hlavne vo využití cykloturistiky (trasa Veľký Krtíš – Slovenské Ďarmoty, štátna hranica s MR).

1.6. Ľudský potenciál

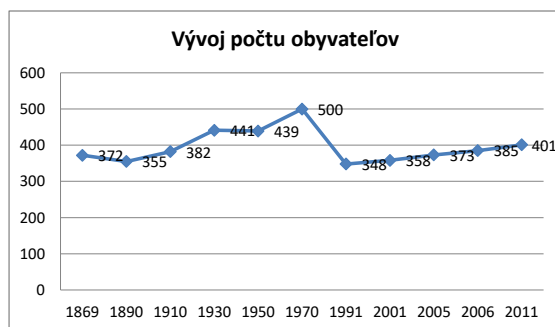
1.6.1. Obyvateľstvo

Vývoj počtu obyvateľov

Obec	1910	1930	1950	1970	1991	2001	2005	2006	2011	2021
Nová Ves	382	441	439	500	348	358	373	385	401	443

Zdroj: obec, 2021

Graf č. 2

Zdroj: SU SR – KS B. Bystrica

Vývoj počtu obyvateľov v obci bol pomerne vyrovnaný až na jeden výkyv a to v 70. rokoch. Obec mala v roku 1869 celkom 372 obyvateľov, do roku 1910 nastal mierny pokles. V tomto roku žilo v obci 382 obyvateľov. Údaje v tabuľke ako aj v grafe poukazujú na to, že krivka vývoja počtu obyvateľov stúpala až do roku 1970, kedy žilo v obci 500 obyvateľov, čo predstavuje doterajšie maximum. V nasledujúcich rokoch a desaťročiach badáme rapídny pokles počtu obyvateľov – viac ako o sto osôb. V roku 1991 tu žilo 348 obyvateľov a postupne sa tento počet z roka na rok zvyšoval, ale už sa nedosiahla hranica z roku 1970. V roku 2006 bol počet obyvateľov v obci 385 osôb. V roku 2011 bol počet obyvateľov 401 osôb.

Trendy v demografii

Roky	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Prist'ahovaní	12	11	33	14	23	15
Odst'ahovaní	10	6	20	6	0	12
Narodení	2	6	1	4	6	4
Zomrelí	1	5	7	4	6	7

Zdroj: obec, 2021

Obec	Rok	Prirodzený prírastok		Celkový Prírastok/úbytok
		narodení	zomrelí	
Nová Ves	2021	4	7	-3

Zdroj: obec, 2021

Veková štruktúra obyvateľov k 31.12. 2011

Obec	predproduktívny vek	produktívny vek	poproduktívny vek	index starnutia	priemerný vek
Nová Ves	68	292	41	60,29	38,68

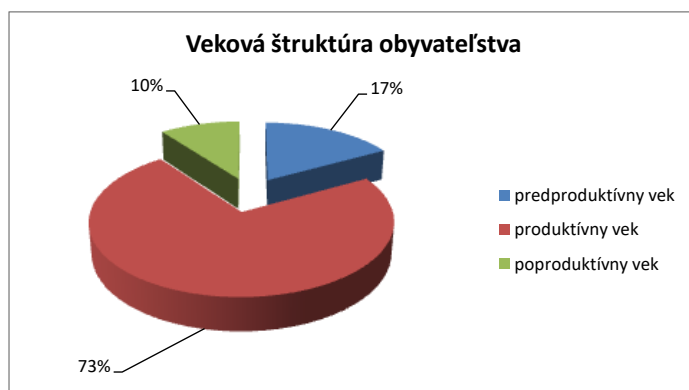
Zdroj: SU SR – KS B. Bystrica, SOBD 2011

V obci je nevyrovnaný stav z hľadiska vekového zastúpenia. Štatistika v uvedenom období vykazuje menej obyvateľov v predproduktívnom a zároveň viac v poproduktívnom veku. Pokles počtu obyvateľov v predproduktívnom veku a nárast počtu obyvateľov vo veku poproduktívnom výrazne znižuje možnosti vnútornej dynamiky rozvoja a zvyšuje nároky na zabezpečovanie sociálnych programov.

Index starnutia predstavoval hodnotu 60,29 (počet osôb v poproduktívnom veku 41 k počtu osôb v predproduktívnom veku 68). Priemerný vek občanov obce je 38,68 rokov.

Graf č. 3 znázorňuje rozdelenie obyvateľstva na základe vekovej štruktúry. Najdominantnejšie postavenie má obyvateľstvo v produktívnom veku so 73%, nasleduje obyvateľstvo v predproduktívnom veku s 17% a v poproduktívnom veku s 10%.

Graf č. 3

Zdroj: SU SR – KS B. Bystrica, 2011

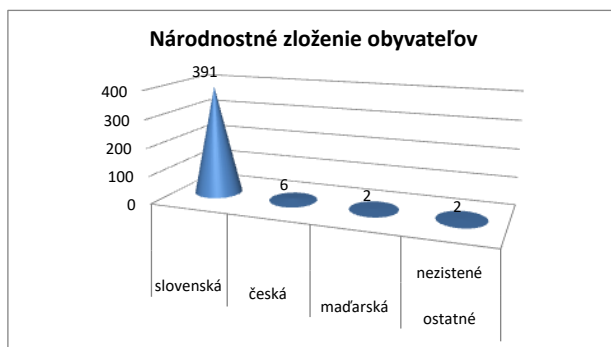
Národnostné zloženie obyvateľov

Obec	slovenská	česká	maďarská	ostatné nezistené	spolu
Nová Ves	391	6	2	2	401

Zdroj: SU SR – KS B. Bystrica, SOBD 2011

Väčšina obyvateľov obce je slovenskej národnosti, až 97,51 % z celkového počtu obyvateľov. Z ostatných národností dominuje národnosť česká. Percentuálne predstavuje 1,50 %. K maďarskej národnosti sa priznali 2 obyvatelia obce, medzi ostatné alebo nezistené národnosti sa priznali 2 obyvatelia obce, čo je 0,50 %.

Graf č. 4

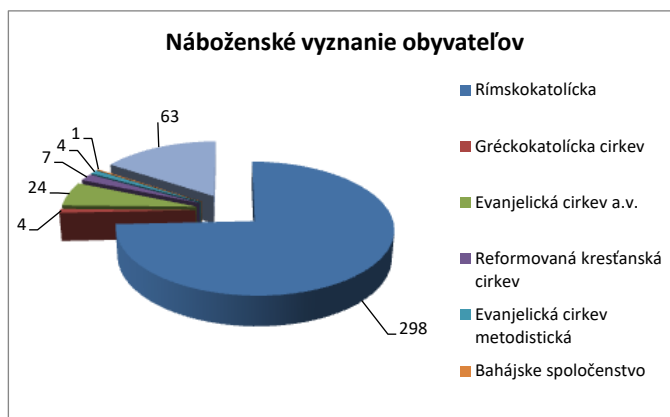
Zdroj: SU SR – KS B. Bystrica, SOBD 2011

Náboženské vyznanie obyvateľov

Obec	Rímskokatolícka cirkev	Gréckokatolícka cirkev	Evanjelická cirkev a.v.	Reformovaná kresťanská cirkev	Evanjelická cirkev metodistická	Bahájske spoločenstvo	Bez vyznania a nezistené	spolu
Nová Ves	298	4	24	7	4	1	63	401

Zdroj: SU SR – KS B. Bystrica, SOBD 2011

Graf č. 5

Zdroj: SU SR – KS B. Bystrica, SOBD 2011

V obci silne prevládajú obyvatelia rímsko-katolíckeho vierovyznania – 74,3 %. Evanjelické vyznanie zastáva 7 % obyvateľov. Bez vyznania a s nezisteným vierovyznaním žije v obci 16 % obyvateľov.

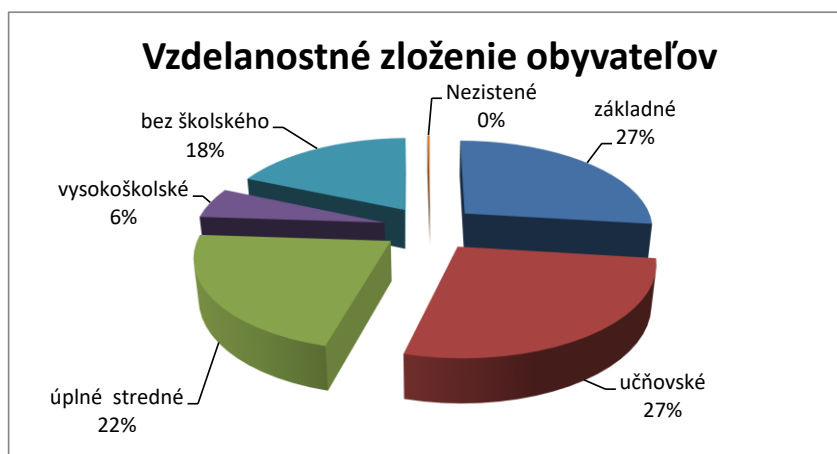
Najvyššie skončený stupeň vzdelania obyvateľstva

Obec	základné	učňovské a stredné	úplné stredné a vyššie (s maturitou)	vysokoškolské	bez školského vzdelania	Nezistené	spolu
Nová Ves	108	109	88	22	73	1	401

Zdroj: SU SR – KS B. Bystrica, SOBD 2011

Najväčší počet obyvateľov obce má ukončené základné vzdelanie, táto skupina obyvateľov je zastúpená 27 %. Pomerne vyrovnané sú skupiny, ktoré majú ukončené učňovské a stredné vzdelanie bez maturity a úplné stredné a vyššie s maturitou. Podiel 27,20 % predstavuje obyvateľov, ktorí majú učňovské a stredné vzdelanie bez maturity a 21,95 % je tých, ktorí majú úplné stredné a vyššie vzdelanie s maturitou. V obci žije celkom 5,49 % obyvateľov s vysokoškolským vzdelaním.

Graf č. 6

Zdroj: SU SR – KS B. Bystrica, SOBD 2011

1.6.2. Kluby, združenia a spolky

Kultúrno-spoločenský život je v obci zabezpečovaný nielen prostredníctvom obecného úradu, ale tiež v rámci záujmových združení občanov. V obci sa nachádzajú nasledovné združenia:

- Poľovnícke združenie Nová Ves
- Klub mladých
- Zväz zdravotne ťažko postihnutých

Sociálna starostlivosť starých občanov a zdravotne postihnutých je v obci Nová Ves zabezpečená prostredníctvom rozvozu jedného teplého jedla denne. Túto službu organizačne zabezpečuje obec.

Združené spoločenské aktivity

Kultúrno-spoločenské aktivity uskutočňované v obci pre obyvateľov i pre návštevníkov udáva nasledujúci prehľad:

- Máj – Deň matiek

- Jún – Deň detí
- Jún – Športový deň
- Júl – Vatra zvrchovanosti
- Október – Stretnutie s dôchodcami
- December - Mikuláš

1.6.3. Športové aktivity

Športové kluby v obci

V obci nefunguje žiaden športový klub, športové aktivity sa konajú len na nesúťažnej úrovni.

Športové podujatia v obci

Obec	Športová aktivita	Mesiac konania
Nová Ves	Športový deň	Podľa určenia organizátora

Zdroj: Obec Nová Ves

Každoročne sa v Novej Vsi koná športový deň, ktorý organizuje 2x ročne miestne Poľovnícke združenie.

1.7. Trh práce

Vysoká nezamestnanosť v okrese Veľký Krtíš pretrváva dlhšie obdobie a je spôsobená špecifickými faktormi a dopadmi hospodárskej a sociálnej politiky, inštitucionálnych nastavení a vývoja na globálnych a lokálnych trhoch. **Aj v čase najvyššieho ekonomického rastu SR bola miera nezamestnanosti v okrese Veľký Krtíš stále nad úrovňou 17 %.**

Od roku 2012, kedy miera evidovanej nezamestnanosti dosiahla svoje maximum 25,9 %, nezamestnanosť v okrese postupne klesá. Klesajúca tendencia v nezamestnanosti pretrváva aj v roku 2021. **K 31. júlu 2021 bolo v evidencii uchádzačov o zamestnanie 2 214 osôb.** Miera evidovanej nezamestnanosti klesla na 10,64 %, čo je v porovnaní s Banskobystrickým krajom viac o 0,73 percentuálneho bodu a v porovnaní so Slovenskom až o 2,98 percentuálneho bodu. **Pokles miery nezamestnanosti nastal hlavne vznikom pracovných miest s finančnou podporou, ktoré však nemajú dlhodobý charakter, prevažne sú udržateľné len v období platnosti dohody o poskytnutí príspevku.**

Tabuľka - Štruktúra UoZ podľa vzdelania v okrese Veľký Krtíš k 31. 7. 2021 (v %)

Názov ukazovateľa	Okres Veľký Krtíš	Banskobystrický samosprávny kraj	Slovensko
Neukončené základné vzdelanie	8,8	7,5	5,2
Základné vzdelanie	23,6	29,4	24,5
Nižšie stredné odborné vzdelanie	0,3	0,4	0,6
Stredné odborné vzdelanie	37,3	29,0	28,7
Úplné stredné odborné vzdelanie	20,2	21,4	23,6
Úplné stredné všeobecné vzdelanie	3,5	3,2	3,9

Vyššie odborné vzdelanie	0,2	0,7	0,5
Vysokoškolské vzdelanie 1.stupňa	1,3	1,5	2,3
Vysokoškolské vzdelanie 2.stupňa	4,4	6,6	10,4
Vysokoškolské vzdelanie 3.stupňa	0,1	0,2	0,3
N/A – neurčené	0,3	0,1	0,1

Zdroj: ÚPSVaR, Mesačná štatistika o počte a štruktúre UoZ, júl 2021

Z UoZ k 31. 7. 2021 má viac ako 30 % neukončené základné vzdelanie alebo ukončené len základné vzdelanie, takmer 40 %-tnú skupinu predstavujú UoZ so stredným odborným vzdelaním s výučným listom bez dostatočnej praxe. Obidve skupiny UoZ predstavujú spolu až 70 % (cca 2 700 UoZ) z celkového počtu UoZ, z čoho je cca jedna tretina občanov z marginalizovaných rómskych komunít.

Podľa zoznamu profesií vykonávaných bezprostredne pred evidenciou je v evidencii UoZ najviac ľudí, ktorí pred evidenciou nikde nepracovali (až 62,5 % UoZ), potom nasleduje skupina pomocných a nekvalifikovaných pracovníkov, operátorov a montérov strojov a zariadení, kvalifikovaných pracovníkov a remeselníkov a pracovníkov v službách a obchode.

V okrese je 58 % dlhodobo nezamestnaných a až 44 % UoZ je v evidencii dlhšie ako 24 mesiacov. Táto skupina je ťažko zamestnateľná, pretože má nižšiu motiváciu hľadať si prácu, dlhodobou nezamestnanosťou stratila pracovné návyky a zručnosti, Takito UoZ vykonávajú väčšinou len aktivačné práce v rámci poberania hmotnej núdze.

Tabuľka - Štruktúra UoZ podľa dĺžky evidencie, stav k 31. 7. 2021 (v %)

Názov ukazovateľa	Okres Veľký Krtíš	Banskobystrický kraj	Slovensko
do 7 mesiacov	27,3	27,4	33,9
7 mesiacov až 12 mesiacov	14,8	14,7	15,4
12 mesiacov až 24 mesiacov	13,7	13,8	14,4
nad 24 mesiacov	44,2	44,1	36,3

Zdroj: ÚPSVaR, Mesačná štatistika o počte a štruktúre UoZ, júl 2021

V obci miera evidovanej nezamestnanosti je 10,22 % (31.07.2021). Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny opäť zverejňuje štatistiky obcí SR na svojej web stránke.

Tabuľka - Miera nezamestnanosti v obci k 30.11.2021

OBEČ	Celkom	EAO	% miera
Nová Ves	32	252	12,69

Zdroj: ÚPSVaR, Mesačná štatistika o počte a štruktúre UoZ, november 2021

Z hľadiska odvetvovej štruktúry je najviac zamestnávateľov so zameraním na obchodnú a reštauračnú činnosť a obchodné služby, za nimi nasledujú priemyselné a poľnohospodárske

subjekty. V súčasnosti v priemyselnej výrobe a v oblasti služieb a cestovného ruchu podniká 553 subjektov, ktorí zamestnávajú takmer 3 300 osôb. V agrosektore pôsobí 63 subjektov, ktoré zamestnávajú 860 zamestnancov. Samosprávy a nimi zriadené školské zariadenia a podniky zamestnávajú na pracovný pomer 1 760 osôb a 435 osôb na základe iných dohôd.

Najväčším zamestnávateľom okresu je TECHNOGYM EE. s.r.o. s počtom zamestnancov 420, pričom z tohto počtu časť pracovnej sily je zamestnaná prostredníctvom personálnych agentúr. Všeobecná nemocnica s poliklinikou, n.o., zamestnáva 307 zamestnancov, ďalej nasledujú spoločnosti EQUUS a.s., SISME SLOVAKIA, s.r.o., Forscher Slovakia s. r. o., PAZZ, s.r.o. Ekobauernhof a. s. Viac ako 81 % podnikateľských subjektov v okrese má menej ako 10 zamestnancov.

Hospodársko–sídlna aglomerácia Malý Krtíš – Veľký Krtíš – Modrý Kameň je jediné väčšie priemyselné centrum v okrese, ktoré zamestnáva väčší počet zamestnancov. **V priemyselnom parku Malý Krtíš v súčasnosti pôsobia dve** talianske **firmy** so zameraním na výrobu elektromotorov a výrobu fitness strojov.

Stavebný priemysel v okrese predstavuje podiel 8,5 % z celkového hospodárstva a je zastúpený niekoľkými väčšími firmami a desiatkami malých firiem a živnostníkov. J – STAV spol. s.r.o. Medzi najvýznamnejšie spoločnosti v oblasti stavebníctva ďalej patria napr. Spoločnosť Š- TEAM s.r.o. zabezpečuje vodoinštalácie, kúrenárske, zámočnícke, búracie, stolárske a maliarske práce. TERMOTEX, s.r.o poskytuje služby hlavne v oblasti zatepľovania budov, tepelnej, protiotrasovej a hlukovej izolácie budov, podnikateľský subjekt Elmour - Milan Násali zabezpečuje stavebné práce a výrobu betónu

Priemerný počet evidovaných nezamestnaných

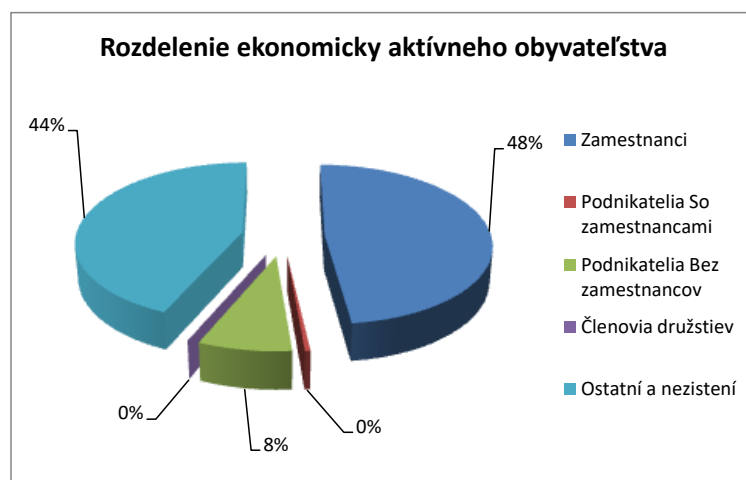
Rok	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2011	2021
Nová Ves	32	37	60	80	72	84	87	82	74	83	92	32

Zdroj: UPSVaR

V roku 1996 bolo evidovaných v obci 32 nezamestnaných osôb. Zmena nastala v roku 1998, kedy došlo k nárastu miery nezamestnanosti o 60 nezamestnaných osôb. V roku 2002 bolo spolu evidovaných 87 nezamestnaných, čo bolo historicky najviac osôb. V roku 2005 mierne poklesla miera nezamestnanosti na úroveň 41,9 %. V čase spracovania stratégie (február 2008) bolo v obci nezamestnaných celkom 57 osôb, čo je 28,8 %-tná miera. V roku 2011 predstavoval evidovaný počet nezamestnaných 92 osôb. V čase aktualizácie stratégie je najväčší pokles nezamestnaných a to 32 osôb ku koncu roka, čo je zhodné z údajom z roku 1996.

Graf č. 7 dokumentuje rozdelenie bývajúceho ekonomicky aktívneho obyvateľstva podľa spoločenskej skupiny. Najväčšie zastúpenie majú zamestnanci v počte 104 obyvateľov, nasledujú ostatní a nezistení v počte 94 obyvateľov. Podnikateľov bez zamestnancov je 17, podnikateľov so zamestnancami je 1. Skupina členov družstva je 0.

Graf č. 7

Zdroj: SU SR – KS B. Bystrica, SOBD 2011

Porovnanie ekonomickej aktivity podľa spoločenskej skupiny

Obec	Porovnanie ekonomickej aktivity podľa spoločenskej skupiny a územia v roku				
	Zamestnanci	Podnikatelia-so zamestnancami	Podnikatelia -bez zamestnancov	Členovia družstiev	Ostatní a nezistení
Nová Ves	104	1	17	0	94

Zdroj: SU SR – KS B. Bystrica, SOBD 2011

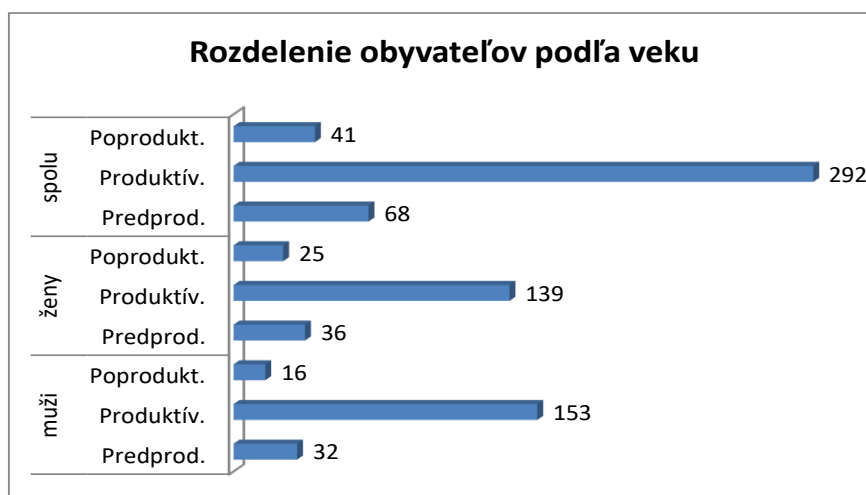
V roku 2011 bolo v obci 216 ekonomicky aktívnych osôb (EAO), čo predstavovalo 53,87 % všetkých obyvateľov obce. Z EAO je 8,30 % podnikateľov. Najväčšiu skupinu EAO tvoria zamestnanci, ktorých je 48 %.

Rozdelenie obyvateľov podľa veku

Pohlavie	muži			ženy			spolu		
Vek	Predprod.	Produktív.	Poprodukt.	Predprod.	Produktív.	Poprodukt.	Predprod.	Produktív.	Poprodukt.
Nová Ves	32	153	16	36	139	25	68	292	41

Zdroj: SU SR – KS B. Bystrica, SOBD 2011

Graf č. 8

Zdroj: SU SR – KS B. Bystrica, SOBD 2011

1.8 Financovanie obce

Podľa zákona č. 369/1990 Z.z. o obecnom zriadení, v znení neskorších predpisov, obec financuje svoje potreby predovšetkým z vlastných príjmov, dotácií zo štátneho rozpočtu a z ďalších zdrojov. Vlastné príjmy v rozsahu podľa osobitných predpisov sú:

- príjmy z majetku obce a z majetku prenechaného obci do užívania (nájmu),
- výnosy z miestnych daní a z miestnych poplatkov,
- podiely na daniach v správe štátu,
- výnosy z pokút uložených za priestupky,
- iné príjmy.

Obec môže na plnenie svojich úloh použiť návratné zdroje financovania a prostriedky mimorozpočtových peňažných fondov. Na plnenie rozvojového programu obce alebo na plnenie inej úlohy, na ktorej má štát záujem, možno obci poskytnúť štátnu dotáciu. Použitie štátnej dotácie je preskúmateľné štátnym orgánom podľa osobitných predpisov.

Obci, ktorej vlastné príjmy nepostačujú na plnenie úloh samosprávy, možno poskytnúť štátnu dotáciu podľa normatívu určeného vládou. Obec môže svoje úlohy financovať aj z prostriedkov združených s inými obcami, so samosprávnymi krajmi a s inými právnickými osobami alebo fyzickými osobami.

Obec si môže na plnenie svojich úloh zriadiť mimorozpočtové peňažné fondy. Na plnenie úloh spoločných pre viac obcí alebo z iného dôvodu môžu obce zriadiť spoločný fond; správu fondu vykonáva rada fondu ustanovená obcami, ktoré fond zriadili, a to podľa dohodnutých pravidiel.

1.17 Ex-post hodnotenie predchádzajúceho dokumentu

Prehľad realizovaných projektov za obdobie rokov 2014 – 2021

Opatrenia	Rok realizácie	Rozpočet skutočný	Zdroj financovania EU/dotácia/vlastné v EUR
Úprava verejných priestranstiev v obci	2018 - 2020	68 640	MD SR: 25 130 Vlastné: 43 510
Vybudovanie viacúčelového ihriska (klzisko, tenis, basketbal)	2020	68 806	Dotácia: 46 000 Vlastné: 22 806
Výstavba nájomných bytov - 6 b.j.	2018 2020	804 220 837 249	ŠFRB: 403 730 MD SR: 400 490 ŠFRB: 418 629 MD SR: 418 620
Obnova a rekonštrukcia budov v majetku obce (obecný úrad, kultúrny dom)	2016 2019-2020	15 520 158 760	Vlastné: 15 520 EU+ŠR: 150 822 Vlastné: 7 938

Obec investovala v programovom období rokov 2014 – 2020 viac ako 1,5 mil. EUR. Zdroje financovania boli dotačné, EU a vlastné.

2. Strategická, návrhová časť

Globálny cieľ je rámcovou predstavou o tom, ako by mala obec v budúcnosti vyzeráť, aké miesto chce Nová Ves zaujať v rámci regiónu. Globálny cieľ má vyjadrovať nie len želanie, ale zároveň aj možnú predstavu o budúcnosti obce a jednotlivé ciele Programu rozvoja obce majú smerovať k jej naplneniu.

Stratégia obce Nová Ves obsahuje 3 špecifické ciele, ktoré sú rozdelené na opatrenia a aktivity. Opatrenia popisujú stav, ktorý sa realizáciou Programu rozvoja obce má dosiahnuť. Aktivity definujú konkrétne oblasti rozvoja, na ktoré sa bude obec v budúcnosti zameriavať.

Tvorcovia programu rozvoja obce Nová Ves si vytvorili nasledovný globálny cieľ na obdobie rokov 2022 – 2030

Občania obce Nová Ves budú žiť v obci s kompletnou infraštruktúrou, upravenými a čistými verejnými priestormi, dostatkom pracovných príležitostí a možnosťami trávenia voľného času pre mladých ale i starších.

Obec chce byť úspešná a zvýši kvalitu života obyvateľov

2.1. SWOT analýzy

VŠEOBECNÁ ANALÝZA

Silné stránky	Slabé stránky
- obec infraštruktúrálna dobre vybavená (vodovod, kanalizácia, plynofikácia) - priaznivé podmienky pre rozvoj podnikania (priemyselný park v extraviláne obce a blízkosť priemyselného parku Malý Krtíš) - blízkosť okresného mesta Veľký Krtíš - veľmi dobré podmienky pre rozvoj poľnohospodárskej výroby - prírodný potenciál pre rozvoj cestovného ruchu (cyklotrasa) - vysoká ponuka pomerne lacnej pracovnej sily prevažne v robotníckych a poľnohospodárskych profesiách - voľné priestory vhodné na rozvoj podnikania	- zvyšujúca sa migrácia obyvateľov vzdelaných a v produktívnom veku - zhoršuje sa veková skladba obyvateľstva (narastá podiel prestárlych občanov) - vysoká miera nezamestnanosti - strata pracovných návykov u dlhodobo nezamestnaných - nízka schopnosť čerpať štrukturálne fondy EÚ - prenos kompetencií na samosprávu bez finančného krytia - u dlhodobo nezamestnaných je vysoký podiel ľudí bez vzdelania, príp. so základným vzdelaním a vyučením - nízka úroveň znalosti svetových jazykov u strednej a staršej generácie - slabý marketing územia - neefektívna sociálna politika štátu
Príležitosti	Ohrozenia
- možnosť vzniku pracovných miest v priemyselnej zóne obce rozšírením technickej infraštruktúry - možnosť rozvoja tradičných a netradičných foriem poľnohospodárstva - možnosť vytvorenia produkčnej zóny (poľnohospodársky inkubátor) - využitie územia pre rozvoj bývania – individuálna bytová výstavba – blízkosť okresného mesta Veľký Krtíš - spolupráca s BBSK - voľná pracovná sila - partnerstvá existujúce a tvoriace sa - reforma verejnej správy - možnosti samosprávy (informácie, kompetencie) - nadviazanie na úspešné projekty v regióne aj mimo neho	- nesolventnosť obyvateľstva na vidieku - daňové zaťaženie, tvorba rozpočtu - konzervatívnosť obyvateľstva - odchod mladých a vzdelaných ľudí z obce - nízka informovanosť na vidieku - informačná izolovanosť obce - nevysporiadané vlastnícke vzťahy - nejasné podmienky a meniace sa pravidlá v programoch EÚ - administratívna náročnosť prípravy a realizácie projektov - nepružná legislatíva, absencia zákonov - nesystémový prístup k poľnohospodárstvu - zmena vlády - nízka úroveň partnerskej spolupráce s okolitými obcami

STEEP analýza

Okrem SWOT analýzy, ktorá hodnotí vonkajšie a vnútorné faktory, príležitosti a ohrozenia a na ich základe formuluje hlavné disparity a faktory rozvoja, sa v praxi používa aj STEEP analýza. Táto metóda hodnotí iba existujúce externé faktory dotýkajúcich sa relevantných oblastí vo

vzťahu ku konkrétnemu územiu. Externé faktory boli rozdelené do piatich oblastí: sociálne, technologické, ekonomické, ekologické a politické faktory. Analyzované boli verejne dostupné dáta vo všetkých piatich oblastiach a následne boli spracované do nasledovnej tabuľky:

Sociálne	Technologické	Ekonomické	Ekologické	Politické
Starnutie populácie	Komunikačné možnosti medzi ľuďmi a inštitúciami sa menia, rozvíja sa spolupráca na diaľku	COVID 19 – ekonomické dopady	Zmena klímy - celkové oteplenie, extrémne zrážky, veterné smršte, extrémne teplé letné obdobia	Vývoj v oblasti legislatívy, možných štátnych zásahov, politických a súdnych rozhodnutí a pod.
Migrácia obyvateľov za prácou a štúdiom do veľkých miest a zahraničia	Technológia využívaná na intenzívnu prácu z domu	Finančné zdroje rozpočtu (napr. dane)	Odpadové hospodárstvo - environmentálne povedomie občanov narastá	Vývoj v oblasti verejných politík a štátnej politiky
COVID 19 – zmena života – uzatváranie sa do seba, izolovaný život v rodinách	Využívanie technológie deťmi na úkor pohybu a sociálnych kontaktov	Zvýšenie príjmov ekonomicky aktívneho obyvateľstva	Podpora ochrany ŽP zo strany EÚ, štátu, samosprávy	Legislatíva EÚ a jej vývoj, štrukturálne fondy na roky 2021 - 2027
Zmeny správania obyvateľstva, zmeny postojov k životu	Technika umožňuje nové spôsoby vzdelávania a školení online	Investície do infraštruktúry	Udržiateľnosť ŽP	Zmena vlády ako výsledok volieb na život v obci
Rýchle životné tempo, veľa stresu	Sociálne siete – nový spôsob komunikácie a práce	Príchod nových podnikateľov do obce	Posúdenie možných environmentálnych rizík	Zmena obecného zastupiteľstva ako výsledok komunálnych volieb

Zdroj: vlastné spracovanie

2.2. Problémová analýza

Zástupcovia obce Nová Ves v spolupráci s realizačným tímom počas tvorby dokumentu identifikovali nasledovné problémy ako kľúčové pre riešenie v období najbližších 7 rokov:

- **rozvoj infraštruktúry podnikania a dobudovanie technickej infraštruktúry** (rozšírenie jestvujúcej priemyselnej zóny, rekonštrukcia miestnych komunikácií, spevnené plochy a chodníky v obci, chodník k priemyselnej zóne, verejná zeleň a verejné priestranstvá)
- **rozvoj občianskej infraštruktúry a cestovného ruchu** (rekonštrukcia kultúrneho domu a obecného úradu, výstavba nájomných a sociálnych bytov, cyklotrasa, výstavba viacúčelového ihriska)
- **rozvoj ľudských zdrojov** (vzdelávanie a informovanosť občanov)

Za najväčšie následky týchto problémov sa považuje:

- zhoršujúca sa kvalita života občanov obce,
- zlá sociálna situácia vyplývajúca z vysokej miery nezamestnanosti,

- malé možnosti sebarealizácie sa miestneho obyvateľstva či v oblasti pracovnej alebo voľnočasovej,
- migrácia mladých ľudí za prácou dočasne alebo natrvalo mimo obce aj do zahraničia (Čechy, Nemecko, Rakúsko, Anglicko, Írsko).

Príčinami tohto stavu sú:

- nedostatok pracovných príležitostí priamo v obci a v regióne,
- nízka úroveň využitia ponúkaných možností a daností obce,
- nedostatok finančných prostriedkov,
- nízka vôľa k sebarealizácii občanov obce.

Kľúčové disparity:

- migrácia obyvateľstva a celkové starnutie obyvateľstva (pokles podielu obyvateľstva v predproduktívnom a produktívnom veku, nárast obyvateľstva v poproduktívnom veku)
- nedostatok pracovných príležitostí v regióne
- nedostatočné využívanie možností na rozvoj cestovného ruchu v obci

Hlavné faktory rozvoja:

- geografická poloha obce a štátna cesta II/527 prechádzajúca okrajom obce
- priemyselný park v extraviláne obce
- prírodný potenciál, rast záujmu o obnoviteľné zdroje energie
- miestna samospráva a jej ekonomický potenciál
- ekologický systém hospodárenia a výroba ekologických potravín

Budúci vývoj obce závisí predovšetkým od aktívneho prístupu samosprávy k riešeniu problémov a navrhovaniu stratégie rozvoja. Samospráva urobí všetko preto to, aby ich rozvojové plány uspeli a obec sa sústredila najmä na elimináciu kľúčových disparít, ako aj na využitie najvýznamnejších faktorov rozvoja. Do budúcnosti predpokladáme pri správnom využití tohto potenciálu občianskej a technickej infraštruktúry, rozvoj služieb, rozvoj podnikania a nové pracovné miesta v obci.

2.3. Stanovenie cieľov

Obec Nová Ves so svojim územím a obyvateľstvom v rámci regiónu vytvára priestor, ktorý má nezastupiteľný spoločenský, prírodný, ekologický a hospodársky význam. Program je založený na uvedomení si historických tradícií súčasných hodnôt, jedinečných daností s predpokladom v úspešnosť budúceho rozvoja.

Zmyslom tvorby predloženej stratégie je vytvoriť východiskové podmienky k aktivizovaniu obyvateľov a samosprávy k tomu, aby sa vlastnými silami snažili o zvýšenie kvality života na základe harmonického rozvoja daností obce. Formulovanie stratégie obce vychádza z analýzy jej hlavných problémov, zisťovania ich príčin a hľadania riešení na základe analýzy potenciálnych možností pre rozvoj, ako aj stanovených predpokladov a podmienok reálnosti splnenia definovaných cieľov. Stratégia je stanovená strategickými cieľmi. Strategické ciele predstavujú pohľad do budúcnosti na najbližších 7 rokov. **Je potrebné počítat' s jeho pravidelnou 2 – 3 ročnou aktualizáciou.**

Program rozvoja obce vytvára spoločnú stratégiu samosprávy, partnerov a obyvateľov s cieľom riešenia problémov obce. Na báze rozvoja obce možno:

- vytvoriť platformu partnerstiev,
- formulovať stratégiu rozvoja, jej krátkodobé a dlhodobé ciele,
- ich zabezpečenie formou konkrétnych prostriedkov,
- zabezpečiť kvalitné riadenie procesu rozvoja.

Hlavný cieľ obce je definovaný špecifickými cieľmi a je základným východiskom, ktorý deklaruje:

- na akej úrovni je obec v súčasnosti,
- kde by realizácia špecifických cieľov v danom časovom horizonte mala dospieť,
- aké opatrenia si stanovuje,
- na ktoré problémové okruhy je stratégia zameraná,
- ako ich chce dosiahnuť.

Realizácia stratégie formulovaná strategickými cieľmi je naplňovaná konkrétnymi projektmi. Hospodársky a sociálny rozvoj je závislý od riešenia všetkých súvislostí a nadväzností s využitím všetkých výhod územia. Preto jednotlivé projekty musia zabezpečovať rozvoj v rôznych oblastiach činností.

2.4. Strategický cieľ

Pri strategickom plánovaní platí zásada: ciele musia mať zmysel, výsledky musia byť merateľné a opatrenia pre realizáciu musia byť splniteľné.

Na základe analýzy problémov v obci Nová Ves bol stanovený nasledovný **strategický cieľ**:

Zabezpečiť trvalo udržateľný rozvoj obce Nová Ves, ktorý bude zameraný na zlepšenie ekonomických a sociálnych podmienok života v obci. Aktívne napomáhať ďalšiemu rozvoju a rozšíreniu priemyselnej zóny v obci.

2.5. Špecifické ciele

Prioritné oblasti rozvoja:

- Infraštruktúra a životné prostredie
- Udržateľná ekonomika a zamestnanosť v obci
- Kvalitné a dostupné verejné služby

Pre dosiahnutie tohto strategického cieľa si zástupcovia obce stanovili nasledovné tri základné špecifické ciele:

- dobudovanie chýbajúcej a rekonštrukcia existujúcej infraštruktúry s ohľadom na ochranu životného prostredia
- využitie daností obce, rozvoj podnikania a inovácií
- zvýšenie kvality verejných služieb vo verejnej správe, sociálnej starostlivosti, kultúre, športe a bývaní

Prehľadná tabuľka cieľov a opatrení rozdelená podľa prioritných oblastí

Vízia: Občania obce Nová Ves budú žiť v obci s kompletnou infraštruktúrou, upravenými a čistými verejnými priestormi, dostatkom pracovných príležitostí a možnosťami trávenia voľného času pre mladých ale i starších. Obec chce byť úspešná a zvýši kvalitu života obyvateľov					
Strategický cieľ: Zabezpečiť trvalo udržateľný rozvoj obce Nová Ves, ktorý bude zameraný na zlepšenie ekonomických a sociálnych podmienok života v obci. Aktívne napomáhať ďalšiemu rozvoju a rozšíreniu priemyselnej zóny v obci.					
Prioritná oblasť rozvoja 1 Infraštruktúra a životné prostredie		Prioritná oblasť rozvoja 2 Udržateľná ekonomika a zamestnanosť v obci		Prioritná oblasť rozvoja 3 Kvalitné a dostupné verejné služby	
Špecifický cieľ 1 dobudovanie chýbajúcej a rekonštrukcia existujúcej infraštruktúry s ohľadom na ochranu životného prostredia		Špecifický cieľ 2 využitie daností obce, rozvoj podnikania		Špecifický cieľ 3 zvýšenie kvality verejných služieb vo verejnej správe, sociálnej starostlivosti, kultúre, športe a bývaní	
Opatrenie 1.1	Opatrenie 1.2	Opatrenie 2.1	Opatrenie 2.2	Opatrenie 3.1	Opatrenie 3.2
Opatrenie 1.3		Opatrenie 2.3		Opatrenie 3.3	
Opatrenie 1.1 Dobudovanie chýbajúcej miestnej infraštruktúry vrátane projektovej prípravy a rekonštrukcia existujúcej					
Opatrenie 1.2 Zníženie energetickej náročnosti budov v majetku obce a ich rekonštrukcia, využívanie obnoviteľných zdrojov energií					
Opatrenie 1.3 Zvýšenie kvality a efektívnosti odpadového hospodárstva					
Opatrenie 2.1 Vytvorenie podmienok pre rozvoj služieb zameraných najmä na oblasť využitia daností obce vrátane ubytovacích služieb					
Opatrenie 2.2 Inovácia a modernizácia technológií v existujúcich firmách					
Opatrenie 2.3 Podpora ekologického systému hospodárenia					
Opatrenie 3.1 Podpora poskytovania elektronických služieb v obci					
Opatrenie 3.2 Budovanie voľnočasovej a sociálnej infraštruktúry, zabezpečenie starostlivosti o seniorov a zdravotne ťažko postihnutých, rozvoj bývania					
Opatrenie 3.3 Rozvoj vzdelávania, environmentálne vzdelávanie, podujatia					

Prostredníctvom jednotlivých opatrení sa bude obec snažiť naplniť strategický cieľ a víziu integrovaním smart prístupov spracovaním adrešných cieľov na podporu rozvoja obce prostredníctvom kapitalizácie rozvojového potenciálu. Obec sa bude snažiť sústrediť pozornosť na maximálne využitie rozvojového potenciálu. Počas 7 ročného plánovacieho obdobia bude uplatňovať integrovaný prístup, kedy spojí infraštruktúrne riešenia s inováciami využívajúcimi najnovšie poznatky pre zabezpečenie kvality života obyvateľov. Smart znamená správať sa rozumne a efektívne a udržateľne využívať svoje zdroje.

Programová časť PHRSR pozostáva z definície a popisu pripravovaných opatrení a aktivít, ktoré budú slúžiť ako podklad pre realizačnú a finančnú časť rozvojovej stratégie na obdobie rokov 2021 až 2027. V nasledujúcich tabuľkách sa nachádzajú zoznamy konkrétnych aktivít

prislúchajúcich k jednotlivým opatreniam, pričom farebné odlíšenie predstavuje príslušnosť opatrení a aktivít k cieľom definovaným v strategickej časti.

PHRSR obce obsahuje nasledovné časti:

- analytickú časť (pozostáva zo situačnej analýzy)
- rozvojová stratégia (pozostáva z formulovania vízie, analýzy SWOT a STEEP, strategických a špecifických cieľov a opatrení)
- programovú a realizačnú časť (pozostáva z akčného plánu s časovým harmonogramom a návrhom finančného zabezpečenia)
- finančnú časť (finančné zabezpečenie jednotlivých opatrení a aktivít, inštitucionálnej a organizačnej stránky realizácie PHRSR)

Akčný plán je podkladom k územnému priemetu jednotlivých konkrétnych projektových zámerov. Je to časť realizačná, ktorá pretvorí ciele a opatrenia na konkrétne výstupy investičného a neinvestičného charakteru. Je to krátkodobý plán (najlepšie na obdobie jedného roka), ktorý definuje prvé kroky pri plnení programu s ohľadom na jej momentálne finančné, personálne a technické kapacity a naliehavosť navrhnutých aktivít. Ide preto o akýsi doplnok k PHRSR, ktorý je potrebné každoročne aktualizovať. Jeho plnenie by mal zabezpečovať koordinálny tím, prípadne vytvorené pracovné skupiny.

Akčný plán by mal obsahovať:

- zoznam najdôležitejších aktivít a projektov na najbližší rok, ich opis a odhad ich reálnych vyčísliteľných prínosov (napr. tvorba pracovných miest)
- harmonogram krokov, ktoré je potrebné podniknúť na realizáciu naplánovaných aktivít a projektov
- určenie realizačného tímu ku každej aktivite a projektu
- predpokladané zdroje financovania (vlastné a vonkajšie)
- pri aktualizovaných akčných plánoch je potrebné ešte doplniť zhodnotenie plnenia úloh obsiahnutých v predchádzajúcom akčnom pláne, stav naplánovaných projektov, pokrok, ktorý obec pri plnení PHSR dosiahla v uplynulom roku
- aktualizáciu faktov v situačnej analýze a analýze SWOT (ak sa medzičasom zmenili východiskové podmienky).

2.6 Rozpracovanie rámcových aktivít obce

Rámcové aktivity obce na obdobie 2022-2030 popisujú jednotlivé navrhované opatrenia. V popise je uvedené obdobie, zdroje financovania a tiež zodpovedná organizácia za podanie a realizáciu projektu. Reálnosť splnenia cieľov vychádza z rozpočtového auditu obce jej možností financovania, resp. spolufinancovania jednotlivých projektov. Ďalej je významne ovplyvnená časovým rámcom programovacieho obdobia, harmonogramom vyhlasovania jednotlivých výziev v rámci Operačných programov a pod. Je rámcovým prehľadom plánovaných opatrení obce Nová Ves na celé programovacie obdobie. **Odporúčame po schválení všetkých programových dokumentov, aby obec zabezpečila vypracovanie akčného plánu na najbližšie obdobie, ktoré bude zároveň v súlade aj s vypracovanou projektovou dokumentáciou v prípade investičných aktivít. Rámcové aktivity budú rozpracované do štádia projektového zámeru.**

Prehľadná tabuľka opatrení a aktivít rozdelená podľa prioritných oblastí

Opatrenie	Aktivita
Opatrenie 1.1 Dobudovanie chýbajúcej miestnej infraštruktúry vrátane projektovej prípravy a rekonštrukcia jestvujúcej	1.1.1 Predprojektová príprava
	1.1.2 Spracovanie územno-plánovacej dokumentácie obce
	1.1.3 Vybudovanie chýbajúcej infraštruktúry (výstavba nových objektov, protipovodňové opatrenia, rozhlas, kamerový systém....)
	1.1.4 Rekonštrukcia a výstavba miestnych komunikácií a chodníkov
	1.1.5 Úprava verejných priestranstiev, vytvorenie oddychových zón a verejnej zelene
Opatrenie 1.2 Zníženie energetickej náročnosti budov v majetku obce a ich rekonštrukcia, využívanie obnoviteľných zdrojov energií	1.2.1 Energetická prestavba objektov
	1.2.2 Budovanie obnoviteľných zdrojov energií
Opatrenie 1.3 Zvýšenie kvality a efektívnosti odpadového hospodárstva	1.3.1 Rozšírenie separovaného zberu
	1.3.2 Likvidácia čiernych skládok
Opatrenie 2.1 Vytvorenie podmienok pre rozvoj služieb zameraných najmä na oblasť využitia daností obce vrátane ubytovacích služieb	2.1.1 Cyklotrasa – výstavba
	2.1.2 Zriadenie ubytovacích kapacít v obci
	2.1.3 Výstavba amfiteátra
	2.1.4 Podpora cestovného ruchu – marketingové aktivity
Opatrenie 2.2 Inovácia a modernizácia technológií v jestvujúcich firmách	2.2.1 Podpora inovácie a konkurencieschopnosti jestvujúcich podnikateľských aktivít
	2.2.2 Zavádzanie moderných technológií vo výrobných a spracovateľských firmách
	2.2.3 Diverzifikácia poľnohospodárskych činností
Opatrenie 2.3 Podpora ekologického systému hospodárenia	2.3.1 Podpora malých, mladých a rodinných farmárov
	2.3.2 Rozvoj spracovania miestnych produktov, miestna výroba
	2.3.3 Rozvoj regionálneho značenia produktov
Opatrenie 3.1 Podpora poskytovania elektronických služieb v obci	3.1.1 Vzdelávanie pre komunikáciu, osobitne s využitím IT pre samosprávu
	3.1.2 Podpora digitalizácie verejných dokumentov
	3.1.3 Podpora virtualizácie služieb verejnej správy
Opatrenie 3.2 Budovanie voľnočasovej a sociálnej infraštruktúry, zabezpečenie starostlivosti o seniorov a zdravotne ťažko postihnutých, rozvoj bývania	3.2.1 Budovanie a rekonštrukcia športovej infraštruktúry pre deti a dospelých
	3.2.2 Výstavba bezbariérových prístupov do obecných budov
	3.2.3 Poskytovanie opatrovateľskej služby, terénnej služby, osobnej dopravy...
Opatrenie 3.3 Rozvoj vzdelávania, environmentálne vzdelávanie, podujatia	3.3.1 Rekvalifikačné kurzy pre nezamestnaných
	3.3.2 Environmentálne vzdelávanie – separovaný zber odpadu, ochrana životného prostredia
	3.3.3 Organizovanie športových podujatí
	3.3.2 Organizovanie kultúrnych podujatí a udržanie tradícií

Pri príprave akčného plánu musia byť zodpovedané nasledovné otázky:

- **ČO** – výber jednotlivých krokov

Rozhodnutie o konkrétnych krokoch (aktivitách, projektoch), ktoré je potrebné realizovať so zameraním na stanovené priority

- **KTO** – stanovenie osobnej alebo inštitucionálnej zodpovednosti

Za každý projekt musí niekto (osoba alebo inštitúcia) prevziať osobnú zodpovednosť. Projekty, za ktoré nebude nikto zodpovedný sa nebudú realizovať.

- **KDE** – určenie miesta realizácie

Výber najvhodnejšieho miesta, kde sa projekt bude fyzicky realizovať.

- **KEDY** – určenie času realizácie

Každý projekt treba naplánovať v reálnom čase, a to nie len termínom realizácie, ale aj potrebného časového rozpätia na realizáciu. Všetky projekty nie je možné realizovať naraz, niektoré musia predchádzať a niektoré budú doplnené počas realizácie.

- **KOLKO** – stanovenie nákladov

2.6.1 Súhrnný prehľad projektov obce Nová Ves na roky 2022 – 2030

Opatrenia	Časový harmonogram	Užívatelia - cieľová skupina	Indikátory monitoringu	Finančné náročnosť min./v E
Predprojektová príprava	2022 -2030	Obyvatelia, Návštevníci obce Podnikatelia	Ochrana životného prostredia, Zlepšenie životných podmienok obyvateľov obce, Zvýšenie atraktivity obce	*
Rekonštrukcia miestnych komunikácií	2022 -2030	Obyvatelia, Návštevníci obce	Zlepšenie životných podmienok obyvateľov obce, Zvýšenie atraktivity obce,	*
Výstavba chodníka k priemyselnej zóne	2022 -2030	Obyvatelia, Návštevníci obce Podnikatelia	Zlepšenie podmienok poskytovaných podnikateľom, Zlepšenie životných podmienok obyvateľov obce	*
Nákup nevyužitých nehnuteľností	2022 -2030	Obyvatelia, Návštevníci obce	Zlepšenie životných podmienok obyvateľov obce, Zvýšenie atraktivity obce,	*
Zriadenie materskej škôlky v obci	2022 -2030	Obyvatelia, Návštevníci obce	Zlepšenie životných podmienok obyvateľov obce, Zvýšenie atraktivity obce,	*
Rozšírenie kamerového systému v obci	2022 -2030	Obyvatelia, Návštevníci obce	Zlepšenie životných podmienok obyvateľov obce, Zvýšenie atraktivity obce,	*
Obnova verejného osvetlenia a rozhlasu	2022 -2030	Obyvatelia, Návštevníci obce	Zlepšenie životných podmienok obyvateľov obce, Zvýšenie atraktivity obce,	*
Dopravné značenie v obci	2022 -2030	Obyvatelia, Návštevníci obce	Zlepšenie životných podmienok obyvateľov obce, Zvýšenie atraktivity obce,	*
Úprava spevnených plôch a chodníkov v obci	2022 -2030	Obyvatelia, Návštevníci obce Podnikatelia	Zlepšenie podmienok poskytovaných podnikateľom, Zlepšenie životných podmienok obyvateľov obce	*

Úprava verejných priestranstiev v obci	2022 -2030	Obyvatelia, Návštevníci obce Podnikatelia	Zlepšenie podmienok poskytovaných podnikateľom, Zlepšenie životných podmienok obyvateľov obce	*
Výstavba autobusových zastávok	2022 -2030	Obyvatelia, návštevníci obce	Zlepšenie životných podmienok obyvateľov obce, Zvýšenie atraktivity obce, Zlepšenie služieb poskytovaných v oblasti CR	*
Vybudovanie cyklotrasy	2022 -2030	Obyvatelia, Návštevníci obce	Zlepšenie životných podmienok obyvateľov obce, Zvýšenie atraktivity obce, Zlepšenie služieb poskytovaných v oblasti CR	*
Výstavba nájomných bytov - 18 b.j.	2022 -2030	Obyvatelia	Zlepšenie životných podmienok obyvateľov obce	*
Zabezpečenie starostlivosti o starších občanov, dôchodcov a invalidných dôchodcov	2022 -2030	Obyvatelia Návštevníci obce	Zlepšenie životných podmienok obyvateľov obce, Zlepšenie služieb poskytovaných obyvateľom, Zvýšenie atraktivity obce	*
Obnova a rekonštrukcia budov v majetku obce	2022 -2030	Obyvatelia	Zlepšenie životných podmienok obyvateľov obce, Zlepšenie služieb poskytovaných obyvateľom	*
Podpora rozvoja služieb v obci (ubytovacie kapacity)	2022 -2030	Obyvatelia Návštevníci obce	Zlepšenie životných podmienok obyvateľov obce	*
Rozvoj kultúrno-spoločenských aktivít v obci (napr. výstavba amfiteátra)	2022 -2030	Obyvatelia, návštevníci obce	Tvorba nových pracovných miest, Zlepšenie služieb poskytovaných obyvateľom	*
Rozvoj ľudských zdrojov – rekvalifikačné kurzy pre potreby profesií v priemyselnom parku	2022 -2030	Účastníci kurzov	Podpora podnikania, tvorba nových pracovných miest	*
Zriadiť komunikačno-informačné centrum	2022 -2030	Obyvatelia, návštevníci obce	Zlepšenie životných podmienok obyvateľov obce, Zlepšenie služieb poskytovaných obyvateľom, Zvýšenie atraktivity obce	*
Podpora podnikateľského prostredia priaznivého pre inovácie	2022 -2030	Súkromný sektor	Zlepšenie životných podmienok obyvateľov obce, Zlepšenie služieb poskytovaných obyvateľom	*

Zlepšenie prístupu k informáciám a komunikačným technológiám a zlepšenie ich využívania a kvality	2022 -2030	Súkromný sektor	Podpora podnikania, tvorba nových pracovných miest	*
Rekvalifikačné kurzy v oblasti vzdelávania v cestovnom ruchu, v jazykoch, manažérskeho vzdelávania, podnikateľského minima, v oblasti IT, environmentálne vzdelávanie	2022 -2030	Účastníci kurzov	Podpora podnikania, tvorba nových pracovných miest	*
Rekonštrukcia športového areálu, rozšírenie sociálno - hygienických zariadení	2022 -2030	Obyvatelia, návštevníci obce	Zlepšenie životných podmienok obyvateľov obce, Zlepšenie služieb poskytovaných obyvateľom, Zvýšenie atraktivity obce	*
Budovanie sociálnej infraštruktúry v obci (opatrovateľská služba, terénna sociálna služba, osobná preprava.....)	2022 -2030		Zlepšenie životných podmienok obyvateľov obce, Zlepšenie služieb poskytovaných obyvateľom, Zvýšenie atraktivity obce	*
Spracovanie propagačného a informačného materiálu o obci	2022 -2030	Obyvatelia, návštevníci obce	Zlepšenie životných podmienok obyvateľov obce, Zlepšenie služieb poskytovaných obyvateľom	*
Rozvoj partnerstiev obcí (cezhraničná spolupráca, Program Európa pre občanov)	2022 -2030	Obyvatelia, návštevníci obce	Zlepšenie životných podmienok obyvateľov obce, Zlepšenie služieb poskytovaných obyvateľom, Zvýšenie atraktivity obce	*
Realizácia kultúrno-spoločenských aktivít a športových podujatí	2022 -2030	Obyvatelia, návštevníci obce	Zlepšenie životných podmienok obyvateľov obce, Zlepšenie služieb poskytovaných obyvateľom	*
Realizácia projektov spolupráce s podnikateľmi (LEADER – MAS)	2022 -2030	Obyvatelia, súkromný sektor	Podpora podnikania, tvorba nových pracovných miest	*
Príprava a realizácia SMART projektov v partnerstve s okolitými obcami regiónu	2022 -2030	Obyvatelia	Zlepšenie životných podmienok obyvateľov obce, Zlepšenie služieb poskytovaných obyvateľom, Zvýšenie atraktivity obce	*
Modernizácia verejnej správy, zavedenie elektronických prvkov	2022 -2030	Obyvatelia, návštevníci obce	Zlepšenie životných podmienok obyvateľov obce, Zlepšenie služieb poskytovaných obyvateľom	*

Diverzifikácia poľnohospodárskych činností, podpora mladých farmárov, podpora regionálneho značenia	2022 -2030	Súkromný sektor	Podpora podnikania, tvorba nových pracovných miest	*
Projekty v oblasti odpadového hospodárstva, separovaný zber, likvidácia čiernych skládok...	2022 -2030	Obyvatelia	Zlepšenie životných podmienok obyvateľov obce, Zlepšenie služieb poskytovaných obyvateľom, Zvýšenie atraktivity obce	*

**bude doplnené po vypracovaní projektovej dokumentácie alebo projektových podkladov*

2.7. Postup pri implementácii

Realizácia aktivít naplánovaných v PHRSR obce Nová Ves bude vyžadovať úzku spoluprácu obce a miestnych aktérov rozvoja v jednotlivých sektoroch života obce, ako aj spoluprácu starostu obce a poslancov s externými odborníkmi, inštitúciami, orgánmi štátnej správy a regionálnej samosprávy, okolitými obcami a združeniami, ktorých je obec členom. Hlavným koordinátorom aktivít smerujúcich k realizácii strategického cieľa obce v programovom období 2021 - 2027 je starosta obce a pracovný tím zostavený za účelom implementácie PHRSR vždy prispôsobený zameraniu riešenému projektu. Vypracovaním a schválením výsledného dokumentu proces strategického plánovania nekončí. PHRSR je dokument otvorený a reagujúci operatívne na potrebné zmeny vzniknuté počas programovacieho obdobia. Pracovná skupina pre implementáciu bude okrem implementácie programu plniť aj monitorovaciu úlohu. Obec má reálne skúsenosti s realizáciou investičných a neinvestičných projektov na podporu regionálneho rozvoja. Vzhľadom na nízky počet zamestnancov Obecného úradu bude pri realizácii aktivít spolupracovať s externými spolupracovníkmi. Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce bude po schválení obecným zastupiteľstvom zverejnený na web stránke obce a v tlačenej forme bude verejne prístupný na obecnom úrade.

Časový harmonogram

Implementácia opatrení a aktivít nadefinovaných v tomto dokumente je naplánovaná do konca aktuálneho programovacieho obdobia (rok 2027) s výhľadom až do roku 2030, kedy do bude možné ešte ukončovať rozbehnuté projekty. Odhad realizácie PHRSR vychádza zo všeobecne očakávaných zdrojov financovania. Časový harmonogram prípravy a realizácie jednotlivých aktivít bude rozpracovávať Akčný plán, zostavovaný vždy na nasledujúce 2 roky. Každoročne sa Akčný plán bude vyhodnocovať a upravovať podľa aktuálneho stavu realizácie projektov, administratívnych a finančných možností obce.

2.8 Systém monitorovania a hodnotenia

Medzi kľúčové činnosti a procesy nevyhnutné pre správne zabezpečenie implementácie PHRSR patria aj monitorovanie a hodnotenie na úrovni programu i jednotlivých projektov. V procese monitoringu sa uplatňuje **princíp participácie partnerov a verejnosti**. Obec bude mať vytvorený monitorovací výbor, ktorý bude zostavený za účasti partnerov a pracovných skupín. Proces monitorovania a hodnotenia plnenia priorít a cieľov PHRSR bude previazaný s procesom monitorovania a hodnotenia naplňania programového rozpočtu obce v zmysle zákona č. 583/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Záverečný účet obce predstavuje vhodný nástroj, ktorý zachytáva nielen naplňanie programového rozpočtu územnej samosprávy, ale i naplňanie implementácie PHRSR vrátane možnosti sledovania definovaných indikátorov. Vzhľadom na túto previazanosť bude systém monitoringu PHRSR využívať najmä „Záverečný účet“, ktorý je každoročne pripravovaný a schvaľovaný Obecným zastupiteľstvom. Monitorovanie splnenia programu obce je možné na základe vyhodnotenia výsledkov ukazovateľov za jednotlivé cieľové oblasti. Indikátory budú presne stanovené v jednotlivých realizačných projektoch.

Rámcové merateľné ukazovatele:

Špecifický cieľ	Ukazovateľ – cieľová hodnota	Časový bod monitorovania
dobudovanie chýbajúcej rekonštrukcia existujúcej infraštruktúry ohľadom na ochranu životného prostredia	• napojenie obyvateľov na inžinierske siete (%) • rekonštruované obecné budovy (m², počet vymenených okien, množstvo ušetrenej energie na vykurovanie) • km opravených/novostavaných chodníkov, km novostavaných cyklistických chodníkov a km opravených/novostavaných miestnych komunikácií, • rozšírenie inžinierskych sietí (merná jednotka: km a napojenie obyvateľstva v %) • napojenosť obyvateľstva na verejnú kanalizačnú sieť (v %) • miera využívania obnoviteľných zdrojov energie (v %) • množstvo odpadu pozbieraného separovane (druh/t) • množstvo recyklovaného odpadu (t) • množstvo vytvoreného komunálneho odpadu na obyvateľa (kg/rok/obyv.) • množstvo biologického odpadu (t) • počet vysadených stromov a kríkov • výmera novovytvorenej verejnej zelene (m²) • zvýšenie investičnej činnosti v obci (v %) • úspešnosť realizácie projektových zámerov (%)	1x ročne
využitie daností obce, rozvoj podnikania a inovácií	• počet vytvorených pracovných miest v súkromnom sektore • počet zavedených nových výrobných činností • počet inovovaných technológií • zvýšenie produktivity práce • zvýšenie konkurencieschopnosti podnikov • miera nezamestnanosti (v %) • miera ekonomickej aktivity (v %) • zvýšená návštevnosť obce turistami (počet turistov) • úspešnosť realizácie projektových zámerov (%)	1x ročne
zvýšenie kvality verejných služieb vo verejnej správe, školstve, sociálnej starostlivosti, kultúre, športe a bývaní	• počet detí v MŠ a ZŠ • počet stoličiek a postelí v oblasti sociálnych služieb • zvýšenie investičnej činnosti v obci (v %) • príjmová úroveň domácností a kúpna sila obyvateľstva • úspešnosť realizácie projektových zámerov (%) • tvorba projektov v oblasti rozvoja ľudských zdrojov, percento úspešnosti projektov (v %) • štruktúra obyvateľstva z hľadiska vzdelanosti a kvalifikácie (v %) • zvýšená zamestnanosť (%) • počet, kvalita a využiteľnosť sociálnych služieb • počet novopostavených bytov a domov • počet stoličiek a postelí v oblasti sociálnych služieb • úspešnosť realizácie projektových zámerov (%)	1x ročne

Hodnotenie predstavuje proces, ktorý systematicky skúma prínos z realizácie PHRSR a jeho súlad s cieľmi stanovenými v PHRSR a analyzuje účinnosť realizačných procesov a vhodnosť nastavenia jednotlivých opatrení a pripravuje odporúčania na zvýšenie ich efektívnosti. Počas programového obdobia (roky 2021 – 2027) sa odporúča vykonávať priebežné hodnotenia a po ukončení programového obdobia, tzv. následné hodnotenie. Výsledky sa zverejňujú podľa platných predpisov o prístupe k informáciám. Proces hodnotenia z hľadiska jeho vykonávania je rozdelený na interné a externé hodnotenie. Pri internom hodnotení je v procese hodnotenia realizovaný vlastnými (internými) kapacitami subjektu zodpovedného za administratívne zabezpečenie realizácie PHRSR, naopak na externom hodnotení sa podieľa externý subjekt (iná právnická alebo fyzická osoba).

Priebežné hodnotenie

Proces priebežného hodnotenia má formu série hodnotení, ktorých cieľom je kontinuálne počas implementácie Programu skúmať rozsah, do akého sa využili prostriedky, skúmať efektívnosť a účinnosť programovania a sociálno-ekonomický dopad. Zároveň identifikuje faktory, ktoré prispeli k úspechu alebo neúspechu implementácie Programu vrátane udržateľnosti a identifikovania vhodných postupov. Hodnotenie sa vykonáva systematicky a priebežne počas celého trvania Programu. Priebežné hodnotenia sa bude vykonávať raz ročne. Základnými podkladmi pre prípravu hodnotenia sú monitorovacie správy projektov realizovaných v rámci príslušného PHRSR. Priebežné správy o implementácii sú predkladané obecnému zastupiteľstvu.

Následné hodnotenie

Následné hodnotenie skúma rozsah, v akom sa využili zdroje, účinnosť a efektívnosť programovania a sociálno-ekonomický vplyv. Následné hodnotenie určí faktory, ktoré prispeli k úspechu alebo neúspechu vykonávania PHRSR a určí osvedčené postupy. Výstupom následného hodnotenia je Záverečná správa o hodnotení PHRSR obce Nová Ves. Hodnotiace obdobie pri následnom hodnotení predstavuje obdobie celej realizácie PHRSR, tzv. programové obdobie.

3. Finančná časť

Finančný plán predstavuje východiská pre financovanie PHRSR obce Nová Ves na roky 2021 - 2027. Východiskami pre stanovenie finančného rámca PHRSR sú indikatívne finančné požiadavky pre realizáciu konkrétnych projektov. Podrobnejšie informácie o finančnom zabezpečení realizácie konkrétnych projektových návrhov, v súlade s kompetenciami samosprávy, budú súčasťou projektového záznamníka.

V súlade so Zákonom o podpore regionálneho rozvoja (Zákon č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov) je regionálny rozvoj na území SR financovaný z viacerých zdrojov, z ktorých hlavnými zdrojmi sú:

- zdroje štátneho rozpočtu,
- štátnych účelových fondov,
- rozpočty VÚC a rozpočty miestnej samosprávy a
- iné zdroje (PPP, úvery).

Doplňkovým zdrojom finančného zabezpečenia podpory regionálneho rozvoja sú prostriedky Európskej únie na to určené.

Európsky fond regionálneho rozvoja (ERRR)

Európsky fond regionálneho rozvoja (EFRR) sa zameriava na posilnenie hospodárskej, sociálnej a územnej súdržnosti v Európskej únii odstraňovaním nerovností medzi jej regiónmi. Je jedným z hlavných nástrojov financovania európskej politiky súdržnosti. Jeho cieľom je pomôcť pri znižovaní rozdielov v úrovni

rozvoja európskych regiónov a obmedziť nedostatočný rozvoj najviac znevýhodnených regiónov. Osobitná pozornosť sa venuje regiónom, ktoré trpia vážnymi a trvalými prírodnými alebo demografickými nedostatkami, ako napríklad najsevernejšie regióny s veľmi nízkou hustotou zaľudnenia a ostrovné, cezhraničné a hornaté regióny.

Európsky sociálny fond plus (ESF+)

Európsky sociálny fond+ má zohrať dôležitú úlohu pri vykonávaní akčného plánu o európskom pilieri sociálnych práv a pri riešení sociálno-ekonomických dopadov pandémie nového koronavírusu. Je vnímaný ako hlavný nástroj EÚ na investovanie do ľudí a na riešenie existujúcich nerovností. K osobitným cieľom ESF+ patria:

- podpora oblasti politiky zamestnanosti a mobility pracovnej sily, vzdelávania a sociálneho začlenenia, konkrétne pomocou pri odstraňovaní chudoby, čím sa prispieva k vykonávaniu Európskeho piliera sociálnych práv,
- podpora digitálnej a ekologickej transformácie, tvorba pracovných miest na základe zručností pre inteligentnú špecializáciu a zlepšenie systémov vzdelávania a odbornej prípravy,
- podpora dočasných opatrení za výnimočných alebo nezvyčajných okolností (napr. financovanie režimov skráteného pracovného času bez vyžadovania ich spojenia s aktívnymi opatreniami alebo umožnenie prístupu k zdravotnej starostlivosti aj tým, ktorí nie sú priamo zraniteľní zo sociálno-ekonomického hľadiska).

Partnerská dohoda Slovenskej republiky na roky 2021 – 2027

Základný strategický dokument s celoštátnym dosahom. Pre programové obdobie 2021 – 2027 sa stanovilo päť osobitných cieľov politiky súdržnosti EÚ:

1. **Inteligentnejšia Európa** – pomoc zameraná na rozvoj vedy, výskumu, budovanie inteligentných miest a regiónov, digitálne riešenia pre občanov, podniky, výskumné organizácie a orgány verejnej správy, rozvoj malého a stredného podnikania, rozvoj zručností pre inteligentnú špecializáciu, priemyselnú transformáciu a podnikanie a zvyšovanie digitálnej pripojiteľnosti
2. **Ekologickejšia, nízkouhlíková Európa** – pomoc zameraná na zlepšenie energetickej efektívnosti, OZE, dostupnosť pitnej vody a dobudovanie kanalizácie, zlepšenie odpadového hospodárstva, podporu mestskej mobility vr. cyklo dopravy, ochranu prírody
3. **Prepojenejšia Európa** – pomoc zameraná na dobudovanie diaľnic a rýchlostných ciest, modernizáciu železníc, vodnej infraštruktúry a zlepšenie regionálnej dostupnosti
4. **Sociálnejšia Európa** – pomoc zameraná na podporu vzdelávania, zdravotníctva, trhu práce, sociálnych služieb
5. **Európa bližšie k občanom** - pomoc zameraná na podporu udržateľného cestovného ruchu, regionálnej a miestnej infraštruktúry pre pohybové aktivity, zveľadenie kultúrneho dedičstva

Operačný program Slovensko – bude doplnený po schválení. Operačný program Slovensko v novom programovom období nahradí doterajších deväť operačných programov (plus cezhraničné programy). Bude jeden operačný program, s jednými pravidlami, metodikou a manažmentom, mal by priniesť výrazné zjednodušenie využitia eurofondov.

Program rozvoja vidieka 2021 – 2027 je dokumentom, na základe ktorého bude poskytovaná pomoc z Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka v programovacom období 2021 – 2027 – bude doplnený po schválení

Miestny rozvoj riadený spoločenstvom

V priebehu minulých 20 rokov sa prístup LEADER (1) v oblasti miestneho rozvoja riadeného spoločenstvom (CLLD) – založený na skúsenostiach iniciatívy financovanej zo štrukturálnych fondov EÚ, ktorý mal pomôcť zúčastneným stranám vo vidieckych oblastiach zhodnotiť dlhodobý potenciál ich miestneho regiónu – ukázal ako efektívny a účinný nástroj pri uskutočňovaní rozvojových politík. Európska komisia podporuje túto realizačnú metódu aj prostredníctvom ďalších iniciatív Spoločenstva, akými sú iniciatívy URBAN (2) a EQUAL (3). Pokiaľ ide o prístup LEADER, ktorý EÚ sústavne podporuje od roku 1991, tento prístup sa stal dôležitým prvkom rozvojovej politiky vidieka a je akceptovaný v celej Európe. Od roku 2007 je miestny rozvoj nástrojom uskutočňovania politiky aj v odvetví európskeho rybného hospodárstva. Návrh nariadenia o budúcom nástroji CLLD sa zakladá na prístupe LEADER a týka sa všetkých fondov začlenených do spoločného strategického rámca – Európsky fond regionálneho rozvoja (EFRR), Európsky sociálny fond (ESF), Európsky poľnohospodársky fond pre rozvoj vidieka (EPFRV), Európsky fond námorného a rybného hospodárstva (EFNRH) a Kohézny fond (KF) – na programové obdobie rokov 2014-2020 (fondy SSR).

CLLD je nástroj, ktorý sa má využívať špeciálne na subregionálnej úrovni a ktorý dopĺňa ďalšiu rozvojovú podporu na miestnej úrovni. CLLD môže mobilizovať a zapájať miestne spoločenstvá a organizácie, aby prispeli k dosiahnutiu cieľov stratégie Európa 2020 v oblasti inteligentného, udržateľného a inkluzívneho rastu, v oblasti podpory územnej súdržnosti a dosahovania konkrétnych politických cieľov.

Hlavné ciele návrhu Komisie sú zjednodušiť a rozšíriť využívanie nástroja CLLD ako rozvojového nástroja. Návrhy CLLD budú:

- vyzývať miestne spoločenstvá, aby vytvárali integrované prístupy zhora nadol v podmienkach, keď treba reagovať na územné a miestne problémy, ktoré si vyžadujú štrukturálnu zmenu;
- budovať kapacity spoločenstva a podporovať inovácie (vrátane sociálnych inovácií), podnikanie a možnosti zmien podporou rozvoja a objavovaním nevyužitého potenciálu v rámci spoločenstiev a území;
- podporovať vlastníctvo na úrovni spoločenstva zvyšovaním účasti v rámci spoločenstiev a budovať zmysel pre zapojenie sa a vlastníctvo, ktoré zvyšujú účinnosť politík EÚ; a
- pomáhať viacúrovňovej správe poskytnutím spôsobu, ktorým sa miestne spoločenstvá budú v plnej miere podieľať na určovaní charakteru realizácie cieľov EÚ vo všetkých oblastiach.

Externé finančné zdroje

- granty EHP a Nórska - www.eeagrants.sk
- Programy EÚ: WIFI 4 EU, Európa pre občanov, Interreg Europe, Program cezhraničnej spolupráce Maďarská republika - Slovenská republika, ESPON, INTERACT
- Nadácie (napr. Nadácia Slovenskej sporiteľne, Nadácia SPP, Nadácia ZSE, Nadácia Ekopolis, Nadácia ESET, Nadácia Orange)
- Grantové programy Visegradfund
- Program Stredná Európa, ETC Dunaj
- Podpora bývania – www.sfrb.sk
- Environmentálny fond – www.envirofond.sk

Finančný plán programu

Jednou z kľúčových otázok pre realizáciu programu rozvoja je schopnosť obce Nová Ves v priebehu jeho realizácie zaistiť zdroje potrebné na jeho financovanie. Tieto zdroje vznikajú vo viacerých sférach – v súkromnom sektore, verejnej správe, prostriedky Európskej únie. Dôležitým zdrojom budú vlastné prostriedky určené na spolufinancovanie projektov. V dôsledku absencie

nevyhnutných podkladových údajov pre stanovenie finančného rámca, v ktorom by sa mal program rozvoja v strednodobom horizonte pohybovať, nie je možné stanoviť výšku prostriedkov potrebnú na realizáciu jednotlivých opatrení a aktivít. Táto časť bude konkretizovaná v závislosti od reálneho čerpania finančných príspevkov zo štrukturálnych fondov a možností obecného rozpočtu.

ZÁVER

Aj keď v zmysle zákona č. 539/2008 Z.z o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov je PHRSR podmienkou pre získanie zdrojov zo štátneho rozpočtu a doplnkových zdrojov pre rozvojové projekty obce bola jeho aktualizácia motivovaná predovšetkým potrebou koncepcného riadenia v obci Nová Ves v snahe čo najefektívnejšie riešiť problémy a výzvy rozvoja obce. Príprava PHRSR je pomerne zložitá cesta, ktorá vyžaduje určitú vopred stanovenú postupnosť krokov, ktoré na seba logicky nadväzujú a predovšetkým zapojenie všetkých aktérov rozvoja obce do spoločného plánovania tak, aby bol maximálne využitý potenciál územia na dosiahnutie ekonomickej, kultúrnej a spoločenskej prosperity celej obce pri akceptovaní princípov udržateľného rozvoja. Cieľom programu nie je vyriešiť všetky problémy, ktoré sa v obci vyskytujú, ale načrtnúť smer, ktorý vytvorí vhodné podmienky pre ich riešenie. Spracovaný dokument predstavuje súčasný stav i perspektívy rozvoja obce, ktorá sa snaží zlepšiť životné podmienky svojich občanov. Poloha obce v zázemí okresného mesta Veľký Krtíš ponúka možnosti aj pre rozšírenie priemyselnej časti, čo podporuje dostupnosť obce ku komunikácii prvej triedy č. 1/75. Najväčšou devízou obce sú však jeho obyvatelia, ktorí z veľkej časti majú o život vo svojej obci záujem a na jej rozvoji sú ochotní participovať. Hlavným cieľom PHRSR obce je zlepšiť kvalitu života občanov, vytvoriť podmienky pre ekonomický rozvoj a presadzovať koncept udržateľného rozvoja obce. Veríme, že v spolupráci s vedením obce sa obyvateľom tohto územia podarí tento cieľ zrealizovať aj vďaka získavaniu finančných prostriedkov z verejných i neverejných zdrojov.

Zoznam použitej literatúry

- Kolektív (1997): Kraje a okresy Slovenska, Q111, Bratislava
Lukniš a kol. (1972): Slovensko – Príroda, Obzor, Bratislava
Ministerstvo výstavby a regionálneho rozvoja SR (2007): Národný strategický referenčný rámec, Bratislava
Štatistický úrad SR (2003): Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2001
VUC BBSK (2004): Program sociálneho, ekonomického a kultúrneho rozvoja Banskobystrického samosprávneho kraja, Banská Bystrica,
VUC BBSK (2006): Územný plán Veľkého územného celku Banskobystrický kraj, Banská Bystrica, Ministerstvo životného prostredia SR (2001): Koncepcia územného rozvoja Slovenska 2001, Bratislava
Štatistický úrad SR (2012): Štatistická ročenka regiónov SR, Bratislava
Slovenská akadémia vied (1977): Vlastivedný slovník obcí na Slovensku I., VEDA, Bratislava
Slovenská akadémia vied (1977): Vlastivedný slovník obcí na Slovensku II., VEDA, Bratislava
Slovenská akadémia vied (1978): Vlastivedný slovník obcí na Slovensku III., VEDA, Bratislava
Slovenský ústav pamiatkovej starostlivosti a ochrany prírody A-J (1967): Súpis pamiatok na Slovensku, Obzor, Bratislava
Slovenský ústav pamiatkovej starostlivosti a ochrany prírody R-Ž (1969): Súpis pamiatok na Slovensku, Obzor, Bratislava
Peter Sule, Peter Sule ml. (2005): Encyklopédia miest a obcí Slovenska, PS-LINE, s.r.o. Lučenec
Anton Hupka (2005): Literárno-vlastivedné rozhľady po Veľkokrtíšskom regióne, Spoločnosť A.H. Škultétyho Veľký Krtíš
Jaroslava Michalová, Pavel Michal (1980): Geografia okresu Veľký Krtíš, Osveta Martin

ARCH-EKO Banská Bystrica (1992): ÚPD VÚC okres Veľký Krtíš

Štátny archív Banská Bystrica, pobočka Veľký Krtíš

Archív obce

Archív spracovateľa

Dostupné web stránky